

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

Ankara

24-25 ŞUBAT 2024

ÖZET KİTAPÇIĞI

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

İlker Aytürk

(Yayına Hazırlayanlar)

Yayın Yılı : 2024
Yayın Yeri : Ankara
Yayın Türü : E-Kitap
E-ISBN : 978-605-9788-56-4
Dizgi : -

İLETİŞİM : Bilkent Üniversitesi, 06800, Bilkent/ Ankara
+90 312 290 4000

Bu kitaptaki her bir sunum özetinde yazılan görüşler yazarlarını bağlamaktadır.
Bilkent Üniversitesi hakem sürecinden geçerek kabul edilmiş sunumların içeriğinden sorumlu
tutulamaz.

Düzenleme Kurulu:

Prof. Dr. Levent Akdeniz (TED Üniversitesi)

Doç. Dr. İlker Aytürk (Bilkent Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hande Ilgaz (Bilkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Kalpaklı (Bilkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Emin Karagözoğlu (Bilkent Üniversitesi)

Doç. Dr. Özgür Özdamar (Bilkent Üniversitesi)

Bilim Kurulu:

Doç. Dr. Selin Akyüz (TED Üniversitesi)

Prof. Dr. Erdem Başçı (TED Üniversitesi)

Prof. Dr. Pınar Bedirhanoglu (ODTÜ)

Doç. Dr. Tolga Bölükbaşı (Bilkent Üniversitesi)

Prof. Dr. Zana Çıtak (ODTÜ)

Prof. Dr. Hasret Dikici Bilgin (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Doç. Dr. Berk Esen (Sabancı Üniversitesi)

Prof. Dr. Ateş Uslu (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Zühal Yeşilyurt Gündüz (TED Üniversitesi)

Prof. Dr. Nuri Yurdusev (ODTÜ)

Prof. Dr. Aydın Yüksel (TED Üniversitesi)

PROGRAM AKIŐI

24 Şubat 2024, Cumartesi

I. Oturum: 09:00-10:30 (Panel 1,2)

II. Oturum: 10:45-12:15 (Panel 3,4)

Öğle Yemeęi Arası

III. Oturum: 13:30-15:00 (Panel 5,6)

IV. Oturum: 15:15-16:45 (Panel 7,8)

---

25 Şubat 2024, Pazar

V. Oturum: 09:00-10:30 (Panel 9,10)

VI. Oturum: 10:45-12:15 (Panel 11,12)

Öğle Yemeęi Arası

VII. Oturum: 13:30-15:00 (Panel 13,14)

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

I. OTURUM (24 Şubat 2024, CUMARTESİ, 09.00-10.30)

PANEL 1 (09.00-10.30)

Uygulamalı ve Teorik İktisadi Analiz / Applied and Theoretical Economic Analysis

Panel Başkanı: Emin Karagözoğlu (Bilkent Üniversitesi)

Burçin Kısacıkoglu (Bilkent Üniversitesi) *Inflation Risk Premium and Inflation Uncertainty: Evidence from Inflation Swaps in the US*

Understanding dynamics of risk premium in asset prices is an important research area in macro-finance. Especially the dynamics of nominal bond risk (or term) premium has attracted significant attention due to its implication for policy and macroeconomic dynamics. For nominal bonds, nominal risk premium is an important determinant of long-term bond yield dynamics, which consists of real term premium (compensation for real risk) and inflation risk premium (compensation for inflation risk). However, both components are unobservable, and this decomposition relies on the existence of nominal and real bonds, and decomposition of nominal term premium into its components require elaborate no arbitrage models. This paper estimates inflation risk premium using inflation swaps, which removes the need for joint modeling of nominal and real bonds. Inflation swaps are bets on future inflation, which has expected inflation and inflation risk premium components. Using a dynamic Nelson-Siegel-Svensson model a la Christensen, Diebold, and Rudebusch (2011), I decompose inflation swap rates into expectations and risk premium components for the US at the monthly frequency and show that inflation risk premium increases with maturity. An important advantage of Christensen, Diebold, and Rudebusch (2011) framework is that it generalizes Nelson-Siegel-Curve into a no-arbitrage setting, where implementation becomes simpler than widely used no-arbitrage affine term structure models. After the decomposition, I explore the relationship between inflation uncertainty and inflation risk premium. To do so, I estimate inflation uncertainty following Stock and Watson (2007) and show that inflation uncertainty is an important driver of inflation risk premium, where its effect increases with maturity.

Ahmet Arda Gitmez (Bilkent Üniversitesi) *Subsidizing Higher Education*

The question of how to subsidize higher education right has been a subject of widespread debate recently. Effectiveness of higher education subsidies requires a proper understanding of the reasons behind the rationing of higher education. In this work, I will present a theoretical model of higher education with two-dimensional agents who differ in their skills and tastes. The model is a combination of signaling and assignment models. I show that the rationing of higher education may be the optimal response of agents to overcome the imperfect signaling problem; and, the policies to increase the attainment of higher education may decrease total productivity, even though the higher education itself is productivity-enhancing. The model allows me to derive comparative statics regarding higher education subsidies and taste heterogeneity.

We consider methods for modeling the copula of very large collections of random variables. Our asymptotic analysis is based on allowing both the number of variables and the length of each sample to diverge to infinity. We consider a class of factor copula models, with parameters estimated using the simulated method of moments type approach presented in Oh and Patton (2013, JASA). We provide conditions under which the estimated parameters are consistent and asymptotically normal. The factor loadings are assumed to be drawn randomly from a distribution whose parameters we estimate along with the other parameters of the model. We consider some measures of market-wide risk and show how to conduct inference on such measures. We apply the methods to monthly returns on 4,500 U.S. firms over the period 1926 to 2016.

Zeynep Gizem Can, Cathal O'Donoghue, Denisa M. Sologon (Adana Alpaslan Türkes Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, University of Galway, Luxembourg Institute for Social and Economic Research (LISER)) *Türkiye’de Fiyat Değişimlerinin Hayat Pahalılığı Krizi Üzerindeki Dağıtım Etkilerinin Modellenmesi: Mikrosimülasyon Analizi*

Bu çalışma son yıllarda Türkiye’de dışsal ve içsel faktörler sebebiyle yaşanan fiyat oynaklıklarının neden olduğu hayat pahalılığı krizinin; farklı gelir dağılımı ve refah seviyelerindeki sonuçlarını incelemeyi hedeflemektedir. Türkiye hem Avrupa’da hem de bulunduğu coğrafi konumunda en yüksek fiyat oynaklığına sahip ülke olması, farklı fiyat değişim kalıpları ve farklı refah rejimlerine sahip hanehalkları içermesi sebebiyle önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, enflasyonun etkisini modellemek ve fiyat değişimlerinin hanehalkı üzerindeki etkisini Türkiye için simüle etmektir. Özellikle fiyat değişikliklerinin tüketim kalıpları üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, davranışa göre ayarlanmış bazı eşitsizlik göstergeleri telafi edici varyasyonlar ve eşitlenmiş hanehalkı geliri ile dağıtım mikrosimülasyon yöntemini kullanarak incelenmektedir. Enflasyonun etkileri çeşitli mallara yönelik spesifik fiyat artışları ve hanehalkı bütçelerinin dağılımı ile yakından ilişkilidir. Özellikle düşük gelir grubundaki bireyler bütçelerinin daha büyük bir kısmını gıda, ısınma için yakıt ve elektrik gibi temel mallara ayırmaktadır. Bu temel mallardaki belirgin fiyat artışı, daha az varlıklı hanelerde daha güçlü bir enflasyonist etkiye yol açmaktadır. Sonuç olarak; bu fiyat değişikliklerinin dağıtım sonuçlarının başlangıçta basında düşünülenlerden daha belirgin olduğu bulgusuna ulaşmaktayız. Bununla birlikte, enflasyonun düzeyi, bileşimi ve gelir spektrumundaki göreceli artış açısından haneler arasında dikkate değer farklılıklar bulunmaktadır. Enflasyonun mallar üzerindeki regresif ve progresif etkisinin, enflasyonun büyüklüğü ile gelir dağılımı arasındaki farklı etkileşimlerden kaynaklandığını da belirtmek gerekmektedir. Hanehalkı üzerindeki potansiyel etkide dikkate alınması gereken önemli bir husus da tasarruf oranıdır. Tasarrufları daha düşük olan haneler, fiyat değişiminden kaynaklanan harcama davranışındaki değişimlerden orantısız bir şekilde etkilenmektedir. Analizimiz, önemli fiyat dalgalanmalarına maruz kalanların ağırlıklı olarak zorunlu ihtiyaç malları satın almalarından kaynaklanan önemli bir davranışsal bileşeni ortaya koymaktadır.

PANEL 2 (09.00-10.30)
Siyaset Bilimi / Political Science
Panel Başkanı: Tolga Bölükbaşı (Bilkent Üniversitesi)

Esra İşsever-Ekinci (Bilkent Üniversitesi) *Online Campaigning in a Closed-List Electoral System: Findings from the 2015 Turkish Elections*

Social media has become a key part of election campaigns for both political parties and candidates. Studies demonstrate that politicians leverage social media platforms such as Facebook and Twitter to foster a direct connection with voters, thereby personalizing their election campaigns (Karlson 2012, Schurmann and Stier 2023, Van Dalen and Skovsgaard 2013, Enli and Skogerbø 2013). However, its use in closed-list systems, where voters cast a vote for a party list rather than individual candidates, remains unclear. To address this gap, this paper examines the Twitter use as a campaign tool by candidates in the 2015 Turkish general elections. Our findings reveal that despite limited incentives for personal vote cultivation, Twitter plays a strategic role in connecting with voters, particularly in larger districts where direct communication is challenging. Notably, there is a gender gap and an age gap in adopting Twitter as an election campaign tool, with women and older candidates less likely to have a political Twitter account. However, this demographic gap diminishes when examining the frequency of Twitter use. Furthermore, the study identifies two distinct candidate profiles with higher Twitter activity: those holding higher positions on party lists and those who are not local to the district they compete in. These findings unveil the strategic potential of Twitter in closed-list systems, in connecting with voters and enhancing name recognition, particularly for lesser-known candidates.

Kerem Yıldırım (Bilkent Üniversitesi) *Accountability, and Information Management in Turkish Local Governments*

Since 2005, Turkish municipalities have been under a legal obligation to compile budgetary reports and make them accessible to the public online. However, as of 2022, only approximately half of these municipalities were in compliance with this legal mandate. This project systematically compiles the accessibility and dissemination of these budgetary reports since 2005, encompassing 973 district municipalities. The overarching objective of this study is to delve into the determinants of accountability within the context of democratic erosion and asymmetrical party competition. This first paper from the larger project will explore determinants of probability to publish reports by referring to party competition and dominance by the incumbent, socioeconomic development, and demographic factors as potential determinants of providing information to the public.

Orçun Kasap (TED Üniversitesi) *Dijital Patıkaya Bağımlılık: Nedenleri ve Rekabet Üzerindeki Etkisi*

Dört ana neden etrafında yapılan bu çalışma, dijital sektörlerde ortaya çıkan patıkaya bağımlılığın tekelleşme, veri ihlalleri ve fiziksel piyasalardan farklı olarak daha büyük kapsamda etkisizliklere yol açacağı sonucuna ulaşmaktadır. İlk olarak, dijital teknolojiler gerek donanım gerek yazılım düzeyinde patıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. QWERTY-DVORAK klavye, tren rayları, VHS-Betamax patika örnekleri dijitalleşme ile de devam etmektedir. Apple ürünlerinin birbirini bağlayıcılığı donanım, iOS işletim sistemi kullanmaları ise yazılım açısından dijital

patikaya bağımlılığa bir örnektir. İkinci olarak, ülke tecrübelerinden kaynaklı patikaya bağımlılıklardan söz etmek mümkündür. Ülkelerin politik ve ekonomik anlayışları dijital platform oluşumunu ve kullanıcı tercihini etkilemektedir. Ancak bu etki ülke ile sınırlı kalmayıp uluslararası düzeyde farklılıklara yol açmaktadır. Google, Amazon, Meta, Apple, Microsoft (GAMAM) gibi teknoloji devleri küresel kuzey-gelişmiş ülkelerde hâkimiyet kurarken, küresel güney-gelişmekte olan ülkelerde ise ülkeye özgü alternatiflerin veya başka ülkelerin etkisine girildiği gözlemlenmektedir. Türkiye’de Trendyol, Ekşisözlük, Çin’de GAMAM’ın karşılığı olan Baidu, Alibaba, Tencent, Xiaomi (BATX), Rusya’da Telegram ve VK bu konuda başarılı örnekler sunmaktadır. Üçüncü olarak, dijital platformların uyguladığı politikalardan bahsetmemiz gerekir. Verinin ekonominin ve hayatın tüm diğer alanlarının ana belirleyici unsuru (veya unsurlarından biri) olduğu bir dünyada, dijital platformlar daha önce mümkün olmayan veya bu denli etkili olmayan avantajlara sahip olmaktadır. Ağ etkisi, bedava hizmet/ürün, olumsuz bilançooya rağmen yüksek değerlemeye sahip olmak gibi avantajların devamlılığı ve gelişmesi ancak platformların kullanıcıları kendilerine bağlayabildikleri (lock-in effect) ölçüde geçerli olmaktadır. Bu durumda platformların izledikleri politikalar ve kullanıcı tercihleri ile ortaya süper uygulama (super-app) veya her alanda girişimleri bulunan internet devleri çıkmaktadır. Son olarak, veri yanlılığı patikaya bağımlılığa yol açmaktadır. Verinin yapısı, boyutu, kullanım şekli, bir algoritma dâhilinde ortaya çıkacak sonucu etkileyebilmektedir. Elbette, algoritmayı inşa eden kişilerin tercihleri ve başvurdukları modeller de benzer bir yanlılığa yol açmaktadır. Böyle bir yanlılığın sonucu olarak ortaya çıkan patikalar, iktisadi, sosyal ve siyasal sonuçlara sahip olmaktadır.

Banu Helvacıoğlu (Bilkent Üniversitesi) *Fractured Fascism: The Impossibility to Understand Terror*

This paper addresses the rift between the historical analysis of the rise of fascism in the interwar period in state-government policies and as the ideology of totalitarian regimes, and diverse approaches, initially ushered by Umberto Eco’s “Ur-Fascism” (1995), followed by Rob Riemen’s “The Eternal Return of Fascism” (2010), and later flourished during Donald Trump’s presidency (2017-2021) in the U.S.A., that call for an analysis of the relationship between authoritarian populism, ‘far right’ political movements and the global “continuum” of fascism in the early twentieth century. My objective is to question the premises of this rift on two grounds. First, the claim about the historical specificity of fascism as a twentieth century phenomenon is tenable to the extent that one conceives of fascism in the context of the sociological, psychological, political, economic, and aesthetic metanarratives that accompany such analyses. In the first part I examine the main challenges neoliberalism pose to such narratives by focusing on Jean Baudrillard’s work on simulation. In the second part, I dislocate the main premise of the global revival of fascism from the resilience of remembering the past to the ahistorical nature of terror by focussing on Edmund Burke and Hannah Arendt’s works that question the limits of rational explanation and human understanding. In conclusion if the claim about the eternal return of fascism resonates in the present world we live; such vibrancy is due to the paradoxical meeting ground of life under neoliberalism as simulacrum and not knowing how to unlearn the past.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

II. OTURUM (24 Şubat 2024, CUMARTESİ, 10.45-12.15)

PANEL 3 (10.45-12.15)

Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Kadın / Women in Social Sciences and Humanities

Panel Başkanı: C. Akça Ataç (Çankaya Üniversitesi)

Pelin Akyol (Bilkent Üniversitesi) *Causes and Effects of Violence Against Women*

The aim of this study is to investigate the causes and effects of violence against women. We adopt a structural approach, modelling the decisions of both men and women. Initially, men decide whether to apply violence, while in the subsequent phase, women contemplate divorce. We assume linear utility functions for men and women, dependent on their and their partners' characteristics. Under the assumption that unobserved factors influencing their utilities are independently and identically drawn from a Type I extreme value distribution, we estimate the model parameters. Our findings suggest that a woman's decision to divorce in a violent relationship hinges on factors like personal income, number of children, partner's fidelity, and alcohol usage frequency. Women whose partners do not engage in affairs are less likely to seek divorce compared to those with unfaithful partners. Additionally, the probability of divorce decreases significantly with the number of children, with those having two kids being less likely to divorce relative to those with one child. Factors enhancing a woman's autonomy, such as personal income, also increase the likelihood of divorce in violent relationships, along with an increase in partner's alcohol consumption. These factors similarly affect divorce probability even in non-violent relationships. Moreover, as men's and women's years of schooling increase, the probability of men perpetrating violence decreases. Conversely, witnessing parental violence elevates the likelihood of a man being violent. Other factors contributing to male violence include alcohol consumption, infidelity, household composition, and number of children. However, individuals marrying at a later age are less likely to exhibit violence. Our counterfactual analysis suggests that reducing children's exposure to domestic violence could significantly mitigate intergenerational violence. Hence, policies aimed at reducing such exposure could substantially diminish violence against women in the long run. Additionally, our Structural Equation Modeling confirms the robustness of our results, showing minimal correlation between unobserved factors influencing men and women.

Crystal Whetstone (Bilkent Üniversitesi) *Motherhood in International Politics:
Ordinary Women Contributing to Global Peace*

International politics is an elitist space wherein ordinary people struggle to be heard. Using political motherhood – a means of accessing the public sphere through maternity – some ordinary women have made inroads into global peace politics. The project overviews empirical cases to argue that political motherhood opens space for both ordinary people and peace. Cases include the International Women's League for Peace and Freedom's efforts for peace during World War I and subsequent support for overturning the European colonial project, as well as the 1980s organizing at Greenham Commons in England that closed a US Air Force Base on the site. The mothers of the disappeared and detained across Latin America during the Cold War-era dictatorships helped move the region toward democracy and transitional justice in the 1980s and 1990s. In the USSR and later Russia, Russia's Union of the Committee of the Soldiers' Mothers has organized on

behalf of military conscripts and advocated for peace. The Women of Liberia Mass Action for Peace movement ended the Second Liberian Civil War in 2003, forcing the dictatorial Charles Taylor and anti-government militants to end fighting, which was supported by preceding peace efforts by West Africa's Mano River Women's Peace Network. More recent events include the 2020 release of over 1,000 disappeared men by Yemen's Abductees Mothers Association, something the UN failed to do. Other active maternal groups include the Naga Mothers Association, CODEPINK, the Saturday Mothers, Peace Mothers, the Collective of Mothers of False Positives of Soacha, the Mothers of the Candelaria, Mothers Against Greg Abbott, (Kashmir's) Association of Parents of Disappeared Persons, the Tamil Families of the Disappeared and the Mothers of the (Black Lives Matter) Movement. These and more cases will be discussed in support of the argument. This project contributes to international relations and feminist peace studies.

Berrak Burçak Della Fave (Bilkent Üniversitesi) *“Kadınlığın En Şerefli ve Saadetli Vakti Annelik Zamanıdır”*: Geç Osmanlı Döneminde Kadınlık Tartışmaları ve Anneliğin Dönüşümü

Tanzimat döneminden (1839-1876) itibaren geç Osmanlı yazınında sıkça yer alan “kadınlık” tartışmaları anneliğin merkezi önemine dikkati çeker. Dönemin entelektüelleri modern annelik düşüncesini kadın eğitiminin gerekliliği çerçevesinde ele alır. Bu konuyu inceleyen günümüz ikincil literatürü ise bu değişimi büyük ölçüde ataerki/feminizm temelinde şekillenen bir ikilik üzerinden okur: bir taraftan modernleşme düşüncesi temelinde Osmanlı Müslüman kadınlarının statülerini iyileştirmek amacı güden bu patriarkal teşebbüs aynı zamanda Müslüman kadınların uyanışındaki olası feminist potansiyellerin gerçekleşmesinin önüne geçtiği için bir hayal kırıklığı yaratmıştır. Bu bildiri modern anneliğin geç Osmanlı Müslüman kadınlığının inşasında niçin ve nasıl yeni bir söylem olarak oraya çıktığını 19. yüzyılda küresel bir nitelik taşıyan “bilimsellik” düşüncesi çerçevesinde inceleyecektir.

Cihangir Gündoğdu (İstanbul Bilgi Üniversitesi) *Vefeyât Defterleri'nde Tabipler, Ölüm ve Geç Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir Kadın Tabib*

Osmanlı İmparatorluğu 19. yüzyıldan itibaren artan küresel salgın tehditleri karşısında nüfusunu korumak üzere kamu sağlığı önlemlerini devreye sokmuştur. Resmi otoriteler salgın risklerini önceden tespit edip ölümcül etkilerini sınırlamak üzere 1838-1840 yılları arasında imparatorluk başkentindeki ölüm vakalarını yakından takip etmiş ve doktor raporları ile kayıt altına almışlardır. Türünün ilk örneklerinden sayılabilecek Vefeyât Defterleri'nde modern kayıt tutma pratikleri çerçevesinde başkentte resmi otoritelerce tespit edilen yaklaşık 9500 ölüm vakası detaylı bir şekilde kaydedilmiştir. Birisi Müslümanlara ve diğeri ise ağırlıklı olarak Hristiyan Rum, Ermeni ve Musevilere ait iki adet defterde ölümün gerçekleştiği mekân, hastalık, meslek, cinsiyet, yaş, teşhisi koyan tabip ve muavinin isimlerinin bulunduğu önemli bilgiler bulunmaktadır. İmparatorluk başkentinde meydana gelen ölümleri kayıt altına alan defterler içerdikleri zengin veriler bakımından modern devletin nüfus siyaseti ve bio-iktidar politikalarının yansırı modern tıbbi uygulamaların kurumsallaşması hakkında da önemli bilgiler ihtiva etmektedirler. Defterlerde kayıtlı olduğu üzere 1838 yılından itibaren tabipler yasal düzenlemeler çerçevesinde mahrem bir alan olarak tasavvur edilen ölüm ve defin süreçleri yakından takip etmeye başlamışlar ve böylece insan bedeni üzerinde önemli bir iktidar tesis etme olanağı yakalamışlardır. Ölümün nedeni olan

hastalığın (illet) takibindeki merkezi rollerine rağmen defterlerde isimleri kayıtlı tabiplerin pek azının profesyonel geçmişlerini bilmekteyiz. Bu isimlere dair bilgilerin sınırlı olmasından ötürü ortaya etraflı bir resim koymak mümkün olmamaktadır. Bu sunumda Vefeyât Defterleri'nde adına en sık rastlanılan tabiplerden ve önemli sayıda ölüm vakasını kayıt altına alan tek kadın tabip olan Meryem'in kariyerini mercek altına almaktayım. 19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nda erkek egemen bir alan olan tıpta Meryem adlı bir tabibin adının birçok vakada kayıtlı olması kayda değer bir durumdur. Meryem'in kariyerine odaklanarak bir kadının tabibin kendisine nasıl bir profesyonel kariyer inşa ettiğini irdeleyeceğim. Meryem'in ve defterde isimleri kayıtlı diğer tabiplerin kariyerlerinin çalışılmasının Osmanlı İmparatorluğu'nda tıbbi uzmanlaşma, patronaj ağları, mesleki kariyer ve tıbbi modernizasyon gibi bugüne kadar yeterince incelenmemiş alanları anlamamıza katkıları olacağını düşünüyorum.

PANEL 4 (10.45-12.15)

Kamusal Alan ve Mekan Siyaseti / Public Space and Politics of Space
Panel Başkanı: Selin Akyüz (TED Üniversitesi)

Deniz Yıldırım, Evren Haspolat (Ordu Üniversitesi) *Teoride ve Pratikte Kamusal Birlikte Örmek: Türkiye’de Alternatif Bilim Kamusu Girişimlerine Dönük Bir Örnek Olarak Ekin-Bilar Deneyimi*

Türkiye’de aydınlar üzerindeki baskının tarihi, baskıcı iktidarların aydınlar arasındaki ilişkilenme/irtibat kanallarını koparma ve aydını kamusal alandan dışlama arayışının da tarihidir. Sürgünler, hapisane merkezli kapatma pratikleri, yasaklar ya da kendi kamusunu inşa eden bilim insanını sesleneceği “kamu”dan mahrum bırakmak, bu tarihin içinde baskıcı iktidarlar eliyle uygulanan taktik ve stratejiler arasında yer alır. Kuşkusuz, sesleneceği “kamu”dan mahrum bırakılan aydın için bu dağınlığı, yalıtılmışlığı aşmak da bir mücadele gündemi olagelmıştır. YAZKO gibi 12 Eylül darbesi koşullarında kültürel alanda gelişmiş örneklerin yanında, 12 Eylül darbesinin özellikle üniversitelerde yürüttüğü baskı ve tasfiye operasyonlarının ardından, bilim insanlarının kendi alternatif kamusal örgütlenmelerini yaratmalarının özgün bir örneği olarak Ekin-Bilar girişimi de, özellikle üniversitelerin ağır ölümünün gerçekleştiği, kamusal paylaşma, tartışma ve eleştirme kültürünün ağır bir otosansür süzgecinden geçtiği, aydının akademiden ya da akademideki aydının halkın toplumsal/siyasal sorunlarından koparıldığı güncel koşullarda, artıları ve eksileriyle, sağladığı deneyimle, sadece tarihsel olmaktan öte, güncel olarak da üzerinde durulması, değerlendirilmesi gereken bir örgütlenme deneyi olmuştur. Bu gibi girişimler, kamunun devlet baskısı altında giderek daraltıldığı, yenilgi ve parçalanmışlık hissiyle yalnızlaşan aydın katmanların iyiden iyiye dağınk/atomize hale geldiği dönemlerde, bilimde ve eğitimde alternatif bir finansman, işleyiş, örgütlenme, yönetim ve içerik öne sürmenin kamusal tohumlarını ekmekle kalmamış; aynı zamanda, ördüğü/örgütlediği mikro/alternatif kamu aracılığıyla dağınlığı, yalıtılmışlığı, yabancılaşmayı aşma çabasını da, “teoride ve yaşam”da, “biraradallığın imkanları”nı da “umut ilkesi”ni canlı tutarak görünür kılmıştır. Tüm bu nedenlerle bildiri, anılan girişim aracılığıyla, alternatif bilim kamusu inşa etmenin önemini, geçmiş deneyimlerin avantaj ve dezavantaj taşıyan niteliklerini belirginleştirmeyi ve sözü edilen “kamu”nun bugün nasıl anlaşılması gerektiğine dönük önerileri tartışmayı amaçlayan daha geniş çaplı bir çabanın ilk verimi olarak tartışmaya açılacaktır. Literatürde konunun yeterince çalışılmamış olması nedeniyle, anı, mektup, gazete arşivi aracılığıyla elde edilen malzeme de paylaşılacaktır.

Sevim Burulday (Freie Universität Berlin) *Türkiye’de Anıt Kültürü ve Beştepe’deki 15 Temmuz Şehitler Anıtı*

Türkiye’de kayda değer bir anıt kültürünün oluşması Cumhuriyet’in yarattığı radikal dönüşüme paralel Cumhuriyet’in ilk yıllarında başlar. Birer ideolojik mimari tasarım olarak kurgulanan anıtların ana figürü kurucu baba olarak anılan Atatürk’tür. Bu anıtların konularını çoğu zaman Kurtuluş Savaşı anlatısı etrafında şekillenen hikayeler, aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisinin kimliğinin belirleyicisi Atatürk ilkeleri ve inkılapları oluşturur. Yaklaşık yüzyıl farklı saiklerle benzer biçimde üretim süreçlerine tanıklık ettiğimiz anıtlar toplum hafızasında aynı konular ve figürlerle bütünleşmişken şaşırtıcı bir anıt üretim süreci 15 Temmuz 2016 darbe girişimini takip eden yıllarda karşımıza çıkar. Darbe girişimi sırasında yaşanan olaylarda hayatını kaybeden 237 yurttaş anısına ülke çapında yaklaşık 8 yıl içerisinde 60’ın üzerinde anıt dikilir. Bu anıtların olay

örgüsü, bir kurtuluş mücadelesine benzetilen 15 Temmuz zafer anlatısı ve bunun temsilcisi millet ve onun önderi Recep Tayyip Erdoğan etrafında şekillenir. Bu sunum ise, 15 Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminin ardından Türkiye'de inşa edilen anıtların sanat tarihsel ve siyasi önemini Ankara, Beştepe'deki 15 Temmuz Şehitler Anıtı'na odaklanarak tartışacaktır. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı yönetimindeki Türkiye'de sanat ve siyaset arasındaki ilişkileri analiz etmeyi amaçlayan sunum, hükümetin “Yerli ve Milli” söylemler eşliğinde ideolojisini yaymak için gösterdiği yoğun çabayı anıt inşa süreçleri üzerinden inceleyecektir. Bu bağlamda, başarısız darbe girişiminin ardından ortaya çıkan "zafer ve yeni tarih anlatısı"nın ana temsilcilerinden biri olan 15 Temmuz Şehitler Abidesi, sembolik siyasi anlamları, temsili rolü ve toplumdaki önemi açısından incelenecektir. Bu incelemeye ek olarak, bu çalışma Ak Parti iktidarının kültür politikalarının yönü ile ülke çapında inşa edilen anıtların sembolik anlamları arasındaki bağlantıları anlamaya çalışacaktır.

Mehmet Şahinler, Merve Şahin (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) *İktidar Bahçesi: Süleymaniye'nin Sosyopolitik Mekânsallığı*

Toplumsal semboller haline gelen kent mekânlarının üretimi, dönüşümü ve korunması, özellikle inşaat ve kentsel dönüşüm politikalarının kentsel dokuyu ve mekânları hızla değiştirmekte olduğu günümüzde önemli bir meseledir. Bu çalışmada, İstanbul'un Süleymaniye bölgesinde, geçtiğimiz 200 yıllık süre boyunca, siyasi iktidarın tekrar eden müdahaleleriyle değişmiş, dönüşmüş bir mekânın hikayesini takip ediliyor ve onun öyküsünden kent mekânı ile siyaset ilişkisine dair ne gibi sonuçlar çıkarılabileceği araştırılıyor. Araştırmanın merkezinde, Süleymaniye'de, eskiden İstanbul Üniversitesi Botanik Bahçesi'nin bulunduğu, bugün ise İstanbul Müftülüğü'ne tahsis edilmiş olan bölge bulunuyor. Bu bölge, son 200 yıl içerisinde, Yeniçeri ocakları kapatılmadan evvel Yeniçerilerin toplanma mekânı; yeniçerilerden sonra Şeyhülislamın resmi makamı olan meşihat, Şeyhülislamlık Cumhuriyet'in kuruluşuyla kapatıldığında ise bir kız lisesi olarak kullanılmış, kız lisesi'nde çıkan şaibeli yangından sonra ise İstanbul Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. Bu dönüşümler zinciri, belirli bir kent mekânının siyasi iktidarın dönüşümüyle ilişkisine ve mekânın siyasal sembolik bir araç olarak kullanılmasına dair bazı soruları doğurmaktadır. Bu çalışma, bu bağlamda, kent mekânının üretimi, dönüşümü ve korunmasının sosyo-politik dalgalanmalarını yeni bir bakış açısıyla değerlendirmeyi ve sorunsallaştırmayı önermektedir. Arşiv ve saha çalışmalarından elde edilecek resmî belgeler ile söz konusu mekânın tarihi, onun hakkında verilen hükümler ve güncel durumu, yaşamış olduğu kırılmalar ve dönüşümler değerlendirilecektir. Bu değerlendirmeler ışığında, siyasi müdahaleler ile birlikte kentsel mekânın sembolik anlamının dönüşümü incelenecektir.

Burcu Baykan (Bilkent Üniversitesi) *Medya Sanatında Gözetim ve Direniş: Dries Depoorter ve Gözetim Teknolojileri*

Devletler, vatandaşlarını yönetmek ve izlemek için yapay zeka, makine öğrenimi, gözetim araçları ve sosyal medya gibi teknolojileri daha fazla kullanmaya yöneldikçe, giderek artan sayıda sanatçı bu dijital veri gözetimi yükselişine ve günlük yaşantımıza olan etkilerine dikkat çekmek amacıyla medya sanatlarına başvurmuştur. Bu sanat formu aracılığıyla, güç ilişkilerini ve veri gözetim uygulamalarını sorgulayabilir duruma gelmektedirler. Sanat ve gözetim arasındaki karşılıklı etkileşimi ve değişimi tanımlayan bu tür yaratıcı pratikler “sanatsal gözetim” (artveillance) olarak adlandırılmaktadır (Brighenti, 2010). Bu makale, Belçikalı medya sanatçısı Dries Depoorter'in

seçilmiş dijital sanat eserlerini ve etkileşimli enstalasyonlarını sanatsal gözetim kavramı bağlamında inceleyerek, bu eserlerin devlet gözetimi karşısında potansiyel direniş biçimleri olarak ele alınabileceğini tartışmaktadır. Depoorter, çalışmalarında yapay zeka, sosyal medya ve veri gözetimi teknolojilerinin neden olduğu mahremiyet ihlallerini vurgulayarak, devletler ile şirketler tarafından bu tür tekniklerin yaygın kullanımını ortaya koymakta ve bu konularda toplumsal farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu makale, Depoorter'in yüz tanıma teknolojisi, makine öğrenimi, ve kamuya açık güvenlik kameralarından alınan gerçek zamanlı video görüntülerini kullanarak yarattığı üç etkileşimli medya enstalasyonunu —The Follower (2023-2024), Flemish Scrollers (2021-2023), Seattle Crime Cams (2015)—analiz ederek, bu eserlerin gözetim taktiklerinin geniş kapsamlı sonuçlarına yönelik bir eleştiri olduğunu ve aynı zamanda bu taktiklere karşı yaratıcı direniş pratikleri ürettiğini savunmaktadır. Bu sanat çalışmalarını oluşturmak için kullanılan teknolojilerin, sivil özgürlükleri baskılamak ve kısıtlamak amacıyla da kullanılabilmesi gerçeğinden yola çıkarak, sanatsal gözetimi veri gözetimine karşı ortaya çıkan bir direniş formu olarak önermektedir. Bu argümanı desteklemek adına, makale öncelikle Michel Foucault'nun (1990; 1991) güç ve direniş fikirlerine, ve Gilles Deleuze'un (1992) kontrol toplumları kavramsallaştırmasına dayanan bir teorik çerçeve sunar. Foucault'nun teorisi modern disiplin toplumlarındaki CCTV kameraları tarzı gözetim mekanizmalarının bireylerin davranışlarını şekillendirmek, normalize etmek ve düzenlemek amacıyla nasıl kullanıldığını açıklarken, Deleuze'un teorisi ise çağdaş kontrol toplumlarında gücün daha sofistike dijital teknolojiler aracılığıyla nasıl daha incelikli fakat yaygın bir şekilde uygulandığını tarif eder. Makale ardından, Steve Mann'ın (2004) ters gözetim (sousveillance) kavramını, kurumsal gözetim karşısında bir karşı önlem ve izleme stratejisi olarak tanıtır. Son olarak, Depoorter'in projelerinin ayrıntılı analizi üzerinden Brighenti'nin sanatsal gözetim ve Mann'ın ters gözetim kavramlarını, dijital kontrol ve veri gözetimine karşı bir direniş biçimi olarak ele alır.

Saim Buğra Kurban (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) *Kültürel Katılımın
Politik Alguları Şekillendirme Üzerindeki Rolü*

Kültürel katılım, insanların yaşamlarında önemlidir çünkü kişinin kendini ifade etme ve toplum içinde konumlanma bağlamında etkili bir araçtır (Anheier vd., 2017). Dahası, kültürel katılım düzeyleri, örüntüleri ve seviyesi, bir kişinin siyasi tutumları göz önünde bulundurulduğunda da çok önemlidir. Örneğin, diğer kültürlerle ve göçmenlere açıklık, çevre politikaları ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi günümüz politik ve sosyal hayatının önemli başlıklarında izi sürülebilir. Bunun yanında -özellikle son yirmi yılda- insanlar iletişim ve yayın teknolojilerinde sayısız ilerleme deneyimlemektedir. Yeni dijital kültür, dünyanın dört bir yanındaki farklı kültürel geçmişlere sahip bireyler için eş zamanlı olarak artan etkileşim fırsatları sunmaktadır. Ayrıca, artan uluslararası ulaşım ve turizm olanakları, farklı kültürlerin etkileşimine ve coğrafyaların daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, kültürel katılım düzeyleri ve bu katılımın seviyesi, özellikle gençler için siyasi tutumların şekillenmesinde önemli bir rol oynayabilir. Bunu tartışmak için, 2018-2021 yılları arasında dokuz ülkede birlikte yürütülmüş olan H2020 kapsamındaki Avrupa Geleceğinin Kültür Mirası ve Kimlikleri (Cultural Heritage and Identities of Europe's Future, ID: 770464) isimli proje kapsamında, Türkiye'de de yürütülen saha çalışmalarında, iki ayrı ilde 29 farklı liseden 2000 katılımcı genç ile yapılan anket çalışmasının verileri üzerinden ilerlenecektir. Kültürel katılım düzeylerinin, örüntülerinin ve seviyelerinin gençlerin politik konuları kavrayışları ile potansiyel etkileşimi tartışılacaktır. Bu bağlamda

Özellikle, diğer kültürlere açıklık ya da yakınlığın yanı sıra evre politikaları ve toplumsal cinsiyet konularına destek ya da karşıtlığı da içeren noktalar tartışmaya dahil edilecektir.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

III. OTURUM (24 Şubat 2024, CUMARTESİ, 13.30-15.00)

PANEL 5 (13.30-15.00)

**Sosyal Bilimlerden Çin, Hindistan ve Türkiye'ye Bakmak / China, India and Turkey
from the Perspective of Social Sciences
Panel Başkanı: Onur Bahçecik (ODTÜ)**

Özlem Kaygusuz (Ankara Üniversitesi) *AKP Dönemi Türk Dış Politikasında Kopuş
ve Süreklilik Tartışması*

Türk dış politikasının Adalet ve Kalkınma Partisi'nin iktidara geldiği 2002'den itibaren başlayan son yirmi iki yılı, gerek küresel ve bölgesel ölçekte yaşanan hızlı dönüşümler, gerekse dış politikanın oldukça yoğun bir şekilde iç siyasetle etkileşmesi bakımından son derece hareketli bir dönem olarak tarihe geçti. Daha ilk yıllarından itibaren, Türkiye siyasetinin bu yeni aktörünün dış politika söylem ve pratiklerinin Türkiye'nin geleneksel dış politika yönelim ve pratikleriyle bir süreklilik içinde mi olduğu, yoksa bir önceki dönemlerden radikal bir kopuşun mu yaşanmakta olduğu temel bir tartışma hattı olarak karşımıza çıktı. Burada altı çizilmesi gereken önemli bir husus şudur: Süreklilik/ kopuş tartışmasının sadece içeriği değil, bir tartışma hattı olarak akademik ve siyasi çevrelerce gündemde tutulması, bu yeni iktidar aktörünün ve liderinin merkez siyasetin meşru birer unsuru olarak kabul edilmelerine ciddi bir katkı sunmuştur. Özellikle süreklilik tezi AKP'nin içinden çıktığı Milli Görüş Hareketi gibi siyasal İslamcı ya da sistem karşıtı bir parti değil, Avrupa'daki Hıristiyan demokrat partilere benzer, Müslüman demokrat, merkez sağ bir kitle partisi olduğu iddiasına zemin kazandırmıştır. Benzer biçimde kopuş tezi de AKP'ye demokrat ve dönüştürücü bir rol atfedilerek AKP liderlerinin 'gerçek niyetlerine' dair kuşkuların aşılmasında önemli bir rol oynamıştır. AKP dönemi dış politikasında süreklilik/ kopuş tartışmasını analitik ve siyasi açıdan biraz daha derinlikli bir şekilde yapabilmek için, partinin yirmi yıl boyunca ciddi farklılıklar, hatta U dönüşler içeren karar ve eylemlerini bir takım alt dönemlere ayırarak irdelemek kaçınılmazdır. Bu çalışma da, gerek süreklilik/ kopuş tartışmasının içeriğinin gerekse salt bir tartışma hattı olarak dönemin iç ve dış siyasetinde oynadığı rolün ancak bu uzun dönemin bir takım alt dönemlere ayrılarak anlaşılabilirliğini fikrinden hareket etmektedir. Bu çerçevede çalışmada AKP'nin tek başına iktidar olduğu 2002- 2023 arası dönemin dış politikası, esas olarak iç siyaset/ dış politika etkileşiminin üç ayrı dönemde değişen veçheleri olarak irdelenecek ve süreklilik/ kopuş tartışmasının hem içeriği, hem de siyaseten oynadığı rol her alt dönem içinde ayrı ayrı değerlendirecektir. Çalışmanın ana argümanı 2002-2023 dönemi Türk dış politikasında süreklilik/ kopuş tartışmasının bu üç dönem boyunca süreklilikten kopuşa doğru, net bir doğrusal bir hatta ilerletilemeyeceği, her alt dönemde her iki tezin de savunulabilmesini sağlayan bir işleyişi olduğu, dolayısıyla bu tartışma hattının her üç dönemde de özellikle dış politikanın iç siyasette kullanılmasını kolaylaştıran, meşruiyet kurucu bir rol oynadığıdır.

Burcu Ermeýdan (Marmara Üniversitesi) *Türkiye'de Bir "Alan" Olarak Çin: Sosyal
Bilimler Alanındaki Çalışmalar Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz*

Dünya ekonomisi ve siyasetinde daha fazla önem kazanan bir aktör olarak Çin, Türkiye ve dünyada sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda giderek daha çok çalışılmaya başlanmıştır. Bunun

yanında Çin'in, 2023 yılında Yükseköğretim Genel Kurulu'nun aldığı kararla yenilenen Bilim/Sanat Alanları ve Anahtar Kelimeler kapsamında "Alan Çalışmaları" bilim dalı altında bir anahtar kelime olarak tanımlanmasıyla Türkiye'de sosyal bilimler akademik camiasının içindeki yeri de perçinlenmiştir. Ne var ki dil, tarih, felsefe, sosyolojik, ekonomi, politika gibi geniş bir çalışma alanına hitap eden Çin'in nasıl bir "alan" olduğuna dair net bir görüş birliği yoktur. Bu çalışma, Türkiye'de sosyal bilimler alanında bugüne kadar yapılan çalışmaları temel alarak Türkiye'de Çin'in nasıl bir çalışma "alan"ı olduğu ve çalışma sınırlarının ve sınırlılıklarının nasıl şekillendiği sorularına cevap aramaktadır. Bu sorulara cevap bulmak amacıyla Web of Science atif dizininde taranan Türkiye adresli ve sosyal bilimler konulu çalışmalara odaklanılmıştır. Bu bağlamda 1995-2023 yılları arasında tarihlenen 285 adet akademik çalışma değerlendirmeye alınmıştır. İlgili çalışmalar bibliyometrik analiz yöntemi temel alınarak incelenmiş, böylece disipline hâkim kurum, konu, araştırmacı profili gibi parametreleri haritalandırılmıştır. Çalışmanın öncül verilerine göre Türkiye'de Çin hakkında yapılan görece az sayıda çalışmanın özellikle son yıllarda artış gösterdiği; bunun yanında çalışmaların çoğunlukla Çin'in ekonomik verilerini ve işletme süreçlerini bir vaka olarak inceleyen ekonomi ve işletme odaklı çalışmalarda yoğunluk gösterdiği; tarih ve uluslararası ilişkiler (siyaset bilimi) konulu çalışmaların ise bu çalışmaları takip eden ikincil bir odak noktası oluşturdukları görülmüştür. Ek olarak, konu hakkında birden fazla yayın türeten yazar sayısının da oldukça az olduğunun altını çizmek gerekir. Buna göre bir "alan" olarak tanımlandığında Çin, Türkiye akademisinde oldukça dar bir çerçeveden incelenmektedir. Çalışma, ilgili bibliyometrik analize dayalı nicel veri setini sunmaya ek olarak, nicel verilerden de yola çıkarak Türkiye'de sosyal bilimlerde bir "alan" olarak Çin'in mevcut durumu ve potansiyel sorunlarını ortaya koyarak, "alan"ın geleceğini tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Kerim Sert (ODTÜ) *From Connecting Europe and the Gulf to Emerging as a Hub
for Southeast Asia: India's Rise*

In tandem with India's economic rise, her capabilities have started to extend the immediate neighborhood. The evolving landscape of India's foreign policy endeavors has taken a compelling turn in the era of multilateralism with a specific focus on its relations with Middle East and North Africa (MENA). This paper delves into India's strategic initiatives to connect Europe, Middle East and Southeast Asia, reflecting India's promising ambition to establish a formidable global presence in the fields of technology, manufacture, food and energy supply while playing a pivotal role of shaping Asian stability. Owing to her increasingly significant role in international affairs, India is able to conduct multinational drills in the Indian Ocean and beyond with QUAD, train with the United States, and navigate the Arabian Sea to Iran. She even manages to strike arms deals with Russia and acquire Russian air defense systems without being subject to CAATSA. India has begun to investigate her most popular word, "Incredible India," in an effort to draw in global investors and entice nations from the EU. More flexible than ever, stronger in the arms and defense sector, and tighter in economic terms. The most populous nation in the world, India is currently working to link the Gulf with the EU, the largest single market area in the world, and serve as a bridge between the resource-rich Gulf and emerging Southeast Asia. This paper will examine whether India's ambition to initiate The India-Middle East- Europe Economic Corridor (IMEC) will be able to counter China's influence in the Middle East and Southeast Asia.

PANEL 6 (13.30-15.00)
Uluslararası İlişkiler / International Relations
Panel Başkanı: Zana Çıtak (ODTÜ)

Aslıhan Turan (Universitat Oberta de Catalunya) *English School Theory and the Responsibility to Protect*

The English School was born in the Cold War bipolar system paradigm and since then the international society has to adapt to new challenges and new norms according to the transformation of conjunctures. These changes were closely related to concerns about the normative structure and ethics of the international society. It is not possible to observe a uniform understanding of ethics among English School (ES) thinkers because they were/are divergent in the normative context of the international society itself. The primordality of state sovereignty and human rights or in other words the rivalry between order and justice considerations places English School academics in different camps. This divergence between minimal and maximal ethics is clearly observable in the humanitarian intervention concept and also the Responsibility to Protect. In this paper, solidarist and pluralist understanding of international society will be analysed in the first place and then humanitarian intervention and Responsibility to Protect (R2P) concept will be utilised to find the answer to the question of whether the English School's normative and ethical approach are adequate in explaining the actual reality and also the ideal, through the case of the atrocities in the Central African Republic.

Tudor A. Onea (Bilkent Üniversitesi) *Cybersecurity and Hybrid War: Russia's Campaign to Subvert the 2016 US Presidential Election and Why It Matters*

Cybersecurity is commonly understood as the security of the cyberspace, formed of computer systems, software, telecommunications networks, and the internet. As such, the largest part of the existing research on cybersecurity has focused on the threats of sabotage and espionage. However, one major neglected threat concerns the possible manipulation of domestic public opinion, especially at crucial junctures such as elections. In this respect, the 2016 effort by Russia to affect the results of the US Presidential Election represents a watershed. This was a large-scale effort affecting an estimated 126 million American voters on Facebook alone. Moreover, it was uncommonly sophisticated, comprising both hacking into the Democratic Party headquarters' emails and leaking them online; and the dissemination of fake news through the creation of thousands of fake accounts that targeted potential supporters of Donald Trump and lukewarm supporters of Hilary Clinton. The Russian attack deserves close examination because it highlights how an adversary may influence minds and actions of another state through a minimal economic investment, consonant with the theory of hybrid war. According to Valery Gerasimov, the current Chief of Staff of Russia's armed forces, hybrid war represents a grey area in in which states can fight and cooperate at the same time, and mount hidden attacks on each other by means such as propaganda and disinformation. States should consider measures to both protect themselves from such attacks; and, if needed, consider employing these means to destabilize their enemies in turn.

Eliza Gheorghe, Lauren Sukin (Bilkent Üniversitesi, London School of Economics) *Reassure One, Reassure All? Evidence from a Survey Experiment on Alliance Credibility*

Security guarantees are at the heart of military alliances. Patrons often have to reassure multiple partners that they will come to their rescue in a crisis. When patrons demonstrate their resolve - or lack thereof - to one protégé, their other allies have the opportunity to draw conclusions about the credibility of the patron. While scholars have often viewed reassurance as additive - meaning security guarantees to one ally will be interpreted as positive evidence of the patron's credibility to its other allies - reassurance can also be understood as zero-sum. In this conception, commitments to one ally are seen as detracting from the patron's ability to defend others. These perspectives may also vary depending on the target of the patron's signal. That is, states may interpret reassurances to others within the same alliance structure differently than they interpret signals provided to the patron's partners in external alliances. Using an experimental design that varies the strength and target of U.S. reassurances, we survey a sample of elite Turkish students. We find that reassuring protégés within the same alliance is seen as adding to a state's security, while security guarantees to outsiders are perceived as taking away from the patron's ability to protect. This finding has important implications for how patrons engage with elites in protégé countries: rather than trying to please all, patrons ought to prioritize vital allies and be ready to pay the price that comes with reassuring them.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

IV. OTURUM (24 Şubat 2024, CUMARTESİ, 15.15-16.45)

PANEL 7 (15.15-16.45)

Tarih / History

Panel Başkanı: İlker Aytürk (Bilkent Üniversitesi)

Berke Torunoğlu (Bilkent Üniversitesi) *A History of the Capitulations: The End of Protégée System in the Ottoman Empire, 1855-1863*

The protégée (Tr. mahmi) system in the Ottoman Empire allowed most Westerners —regardless of their plenipotentiary status— to extend their ‘protection’ to select subjects of the Sultan, rendering them immune to the laws of the Empire. In the current historiography, the Protégées are often confused with former Ottomans who obtained foreigner status by denaturalization. Instead, the protégées were a group of people interpolated to two (sometimes more) systems of subjecthood, mixing, matching, and gaming the system of exceptions to their benefit. It is often quoted that by 1808, the Russians had 120,000 Ottoman subjects as “protected persons” who benefitted from the diplomatic immunities; in the words of an American diplomat, “they literally wrapped themselves in [a foreign] flag and defied the Ottoman Government.” This paper traces the lineage of the Ottoman State’s attempts to demarcate and eradicate this endemic system of exceptions and how it succeeded by 1863. This date is the only instance in the long history of capitulations in the Ottoman Empire when an attempt to overturn some aspects of the capitulatory regime concluded in favor of the Ottoman State; thus, it deserves close scrutiny. This ongoing project is not a binary analysis of success-failure; instead, by using extant Western and Ottoman diplomatic reports, it aims to answer two interrelated questions: (I) Why did the consensus to end the Protégée System remained as a singular instance of cooperation between the Ottoman and Western states, (II) and whether the Sublime Porte’s successful discourse was an appropriation of the Western notion of subjecthood/citizenship. This work aims to contribute to the new approaches to the formation of international law as it was summarized by Arnuf Becker Lorca as “international law has a mestizo history,” in which “a particular European discourse, the international legal discourse of the nineteenth century, was appropriated and then transformed by non-Western states.”

Owen Miller, Anthony Shin (Bilkent Üniversitesi) *Roma Identity: Orientalism Transposed*

Our paper argues, in a Saidian fashion, how the imbrications of power enter even the most recondite of studies — in this case, the systematic ontological and epistemological distinction constructed by the Gypsy Lore Society. For many members of this society, the Romani was the archetype of the uncivilized Oriental, presented as a pristine anthropological subject: frozen in time and cultural environment, standing in stark contrast to the values embodied in the industrial landscape of 19th-century Europe. This pristine subject was racialized as the primordial Indian through the disciplines of philology, anthropology, and history. Through this process of Orientalist discourse, there emerged a Romani suitable for study in the academy, display in the museum, reconstruction in the colonial office, and theoretical illustration in anthropological, biological,

linguistic, racial, and historical theses about mankind and the universe. It was in this way that the 19th-century Gypsiologist operated within the umbrella of Western hegemony over the Orient.

Robin Thomas (ODTÜ) *Showcasing the Orient: Architecture of the Ottoman and British Indian Pavilions at the 1893 Columbian Exposition*

By the late nineteenth century, international expositions were established arenas where some of the prominent political entities of the world converged to showcase their achievements. Being ephemeral spectacles of their age, the expositions tended to attract large crowds, which in turn turned these venues into an ideal location to display a curated self-image of a land. The international exposition for 1893 was held in Chicago (known as the Columbian Exposition) and featured the Ottoman Empire and British India among its participants, where one was an independent but declining empire and the other a British colony. The paper analyses the case of architecture employed in the official pavilions of these two non-Western lands as they displayed to a majority Western audience. Through this, the study aims to understand how architecture was used to craft imperial authority and represent non-Western lands in international expositions while simultaneously examining the features of this temporary nature of architecture and whether it contributed towards furthering orientalist stereotypes in the West. Since international expositions tended to be generally well-documented events, the study aims to examine the 1893 Columbian Exposition through both a comparative and visual analysis of the pavilions of the Ottoman Empire and British India, conducted through a detailed analysis of its architectural iconography. Through this, the study also intends to examine whether the temporary nature of architecture employed by these polities in their pavilions differ from their permanent imperial architecture.

Samuel J. Hirst (Bilkent Üniversitesi) *Rushed Liberalization: Devaluation of the Turkish Lira in 1946*

This paper will examine a crucial moment of Turkish political and economic reform in the aftermath of the Second World War. It offers a novel interpretation of the newly-elected Recep Peker cabinet's 1946 decisions to devalue the lira and deregulate foreign trade, both of which are often described as liberalizing and a requirement of pro-Western alignment with the US. The paper argues that Ankara's diplomatic alignment with the US did not in fact necessitate implementation of an obligatory set of economic policies and that Peker's government had significant autonomy in 1946. That autonomy, in turn, was used to navigate the consequences of Turkey's entrance into a US-dominated international order. The paper begins with the diplomacy of World War II to show that, by 1944, that entrance into that US-led order had already happened. The authors then suggest that post-war devaluation should be understood as a response to one of the consequences of membership in that order: the collapse of Turkey's most important interwar trade relationship, the one with Germany. The Peker government's decisions in 1946 were part of a Europe-oriented policy with specific, short-term goals. In particular, Peker's government hoped that devaluation and deregulation of trade would rekindle economic connections with continental Europe, primarily with neutral countries like Sweden and Switzerland. The paper concludes by addressing the idea 1946 was a major turning point in Turkish history. While the combination of political and economic reforms that year was unquestionably significant, this reexamination of devaluation

suggests that the pivot away from interwar policy was longer and less radically liberal than it seemed when viewed through the lens of Cold War binaries.

PANEL 8 (15.15-16.45)
Dil ve Edebiyat / Language and Literature
Panel Başkanı: Murat Cankara (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Sinem Şahin (Freie Universität Berlin) *Türkçe Polisiyede Arzu ve Kimlik İnşasına*
Bir Örnek: Nihal Karamağaralı'nın Çerçeve Dışı Adlı Romanında Muhafazakar-
Seküler Çatışması

Hilafetin temsilcisi olan İmparatorluğun çözülmeye başladığı ve yerine ikame edilen laik Cumhuriyetin ideolojik temellerinin atıldığı günlerden bu yana muhafazakar ve seküler yaşam tarzları arasındaki çatışma, her dönem sosyolojik bir açmaz olarak bu coğrafyada varlığını sürdürmüştür. Bu süreç boyunca yeni bir toplumsal kimliğin yaratılması ile geleneksel ahlak değerlerinin korunma çabasının eş zamanlı mevcudiyeti pek çok dinamiği de beraberinde geliştirmiştir. Yeni ulus inşası sürecinde meydana çıkan bu dinamiklerin toplumsal hayata yansması ilk günden itibaren edebi metinlerde de kendisine yer bulmuştur. Türkçe polisiyenin ilk kadın yazarı (bilinen) Nihal Karamağaralı'nın Çerçeve Dışı adlı romanının olay örgüsü, muhafazakâr öğretiyile büyütülen genç bir kadın olan Nazlı'nın tutku ve arzuları ile tanışması sonucu özgürleşme mücadelesi üzerine kuruludur. Nazlı, kendisine uzun yıllar muhafazakar öğretiyi benimseten ve kendisinden 16 yaş büyük olan Doktor Osman Ömerli'ye aşiktir. Genç kadın, hisleri ile 'ahlaklı bir talebe' olmanın yükümlülükleri arasında sıkışmıştır. Onu bu öğretinin kalıplarına sıkıştıran etrafındaki muhafazakâr erkeklerin yaşantılarındaki çelişkiler de Nazlı'da soru işaretleri yaratır. Nazlı, imkansız olarak nitelendirdiği aşkıdan kurtulmak ve kendi belirlediği kurallarla yaşamak için bir özgürleşme sürecine girer. Onun kimlik arayışı ve kendisine dayatılan kalıpların dışına çıkmasıyla birlikte yaşananlar, romanın kurgusuna polisiye niteliklerini kazandırır. Nazlı'nın özgürleşme sürecinde bir cinayet yaşanır ve cinayeti çözmek için Nazlı'ya Doktor Osman yardım edecektir. Doktor da yardımları esnasında kendi tutkularını keşfeder ve bu duyguların da etkisiyle cinayetin çözümünde amatör hafiye olarak aktif rol alır. Romanda muhafazakâr öğretinin temsilcisi olan Doktorun kendisiyle çelişkisi ve iç çatışmaları da kurguda önemli bir noktadadır. Bu çalışmada Nihal Karamağaralı'nın Çerçeve Dışı adlı romanında, muhafazakar yaşam tarzını reddeden ve seküler yaşam tarzına adapte olmaya çalışan başkarakter Nazlı'nın mücadelesi ve onun etrafındaki erkeklerin yazılışı ele alınarak karakterlerin iç ve sosyal çatışmalarının polisiye kurgunun inşasına etkisi incelenecektir.

Neşe Pelin Kaya (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) *Enkazın İnkârı: Reşat*
Nuri Güntekin'in Değirmen Romanında Ulusal Alegori

Türkçede roman Tanzimat Dönemi'ndeki ilk örneklerinden itibaren modernleşme, bireyleşme, şehir ve milliyetçilikle paralel bir çizgide ilerlemiş form ve temalarıyla bu başlıkları kapsamı dahiline alarak yeniden üretmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi, Milli Mücadele ve Erken Cumhuriyet Dönemi'nde verilen roman örneklerinde Türkiye coğrafyasının dönüşüm ve uluslaşma sürecinin kurmacadaki temsillerini takip etmek mümkündür. Fredric Jameson tarafından 1986'da öne sürülen "ulusal alegori" tezi, çeperin dışında kalan üçüncü dünya/küresel güney ülkelerinde roman türünün tipik örneklerinin alegorik olduğunu iddia eder. Ulusal alegori tezine göre roman türünün ortaya çıktığı coğrafya dışındaki gelişmekte olan ülkelerde üretilen edebiyat eserlerinin içerikleriyle ulusal tarih ve toplumsal çatışmaların sembolüdür. Gregory Jusdanis ise "gecikmiş" toplumların modernleşme sürecinde yaşadıkları huzursuzluk nöbetine

dikkat çeker ve edebiyat eserlerinin bu dönemde oynadığı rolü vurgular. Reşat Nuri Güntekin'in 1944'te yayımlanan Değirmen adlı romanı 1914 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nda yoksul bir Anadolu kasabasında ortaya çıkan bir deprem söylentisini mizahi bir dille ele alır. Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde Anadolu'daki Sarıpınar kazasındaki bir gece aleminde devlet görevlilerin bulunduğu binanın çökmesinin büyük bir deprem felaketi olarak kayda geçtiği Kaymakam Halil Hilmi Efendi karakteri etrafında örülen anlatı, ulusun bütün yapıtaşlarını kapsayacak şekilde genişler. Bürokrasi değirmenini döndüren unsurların taşra ve merkezdeki temsilcilerinin ustalıklı ifşa ve hicvedildiği romanda anlatılan zelzele yalnızca kurmacanın değil aynı zamanda ulusun da yaşadığı kırılmaya işaret etmektedir. Çalışmada, Reşat Nuri Güntekin'in Değirmen romanı yayımlanma ve anlatı zamanının tarihi atmosferi kapsamında siyasal ve ulusal alegoriler bağlamında incelenecektir.

Çimen Günay-Erkol (Özyeğin Üniversitesi) *Edebiyatta Erkeklik Siyaseti: Peyami Safa Örneği*

Peyami Safa (1899-1961), yaşadığı dönemde sert tartışmalara yol açan reel politik konulara ek olarak, İmparatorluktan ulus-devlete geçişin modernleşme sancularına temel oluşturan materyalizm ve spiritüalizm gibi felsefi görüşleri de irdelemiş ve tüm bunları, Batı'nın kültür emperyalizminin sınırlarını sorgulamak üzere kullanmış bir yazardır. 1932'de liberalizme yakın ve 1938'de, Türk İnkılâbına Bakışlar'ı yayımladığı yıllarda, Kemalist milliyetçi bir çizgidedir. 1940'larda Almanya'ya sempati duyan birine dönüşür. Abisi İlhami Safa ile Nazilerden maddi destek alan Yirminci Asır gazetesini çıkarırlar (Atay 26). Türk İnkılâbına Bakışlar'ın 1959'daki ikinci baskısında, kitabın tezini Kemalizm'den arındırmak için çeşitli değişiklikler yapar. Polemiğe yatkın mizacı, onu Türk sağının etkili "paternalist" figürlerinden biri konumuna yükseltmiştir (Öğün 1997: 148). Ben bu bildiriye, Peyami Safa'nın yürüttüğü materyalizm, modernleşme, milliyetçilik gibi tartışmalara, erkekliği "siyaseten" nasıl kattığını ele almayı amaçlıyorum. Bunu, retrospektif bir bakışla, yazarın politik savruluşlarının vardığı görece geç bir noktadan tarihsel olarak geriye doğru bakarak yapabilmek için de, Peyami Safa imzasıyla yayımladığı son romanına odaklanmayı seçtim. 26 Şubat-27 Haziran 1937 tarihlerinde Cumhuriyet'te tefrika edilen ve tam da Türk İnkılâbına Bakışlar'ın ikinci baskısının yayımlandığı 1959 yılında kitap olarak yayımlanan Biz İnsanlar romanına odaklanacağım. Bu romanda Peyami Safa, millî çıkarları bireysel çıkarların önünde tutan vatansever genç erkek modelini merkeze alır ve milliyetçi idealizmi inceler. Romanda, Batılılaşma, millî bilinç, ahlâkî değerler çerçevesinde entelektüel olgunlaşma, kadın-erkek ilişkilerinin sınırları gibi konular, eğitimin ve kitapların bilinç uyandırmadaki önemi ve aşkın bireyselliği gibi unsurlarla iç içe geçerek değerlendirilmekte, bu çerçevede takıntılı bir erkeklik kurulmakta ve pekiştirilmektedir. Milliyetçiliğin cinsiyetçilikle yan yana gelmesi çok şaşırtıcı olmayabilir ve "malumun ilanı" gibi gelebilir. Ancak Safa, milliyetçi erkekliğin yumuşak karnını da gösterdiği için ayrı bir alan açar. Safa otorite kurma ve "babalaşma" çabası içindeki erkeklerin çelişkili ruh hallerine eğilmekte ve böylece "çatışmalı" bir erkeklik siyaseti yürütmektedir.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

V. OTURUM (25 Şubat 2024, PAZAR, 09.00-10.30)

PANEL 9 (09.00-10.30)

Yoksulluk ve Mültecilik Halleri / Poverty and Refugees

Panel Başkanı: Ayça Ergun (ODTÜ)

İsmet Koç, Melike Saraç (Hacettepe Üniversitesi) *Türkiye’de Bir Üçgende Sıkışmış Roman Çocuklar: Okul Terki, Çocuk Evliliği ve Çocuk İşçiliği*

Türkiye’de nüfuslarının 1.2 milyon ila 2.3 milyon arasında olduğu tahmin edilen Romanlar derin bir yoksulluk ve ayrımcılık altında yaşamaktadır. Bu çalışmanın veri kaynağı olan 2023 Türkiye Roman Nüfus Araştırması (TRNA) verileri, Roman kadınların (2.8 çocuk) doğurganlık hızının Türkiye genelindeki kadınlardan (1.6 çocuk) oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Roman hanelerin yüzde 65’inin ortalama gelirin altında bir gelir seviyesine sahip olduğunu gösteren TRNA sonuçları, Romanların yüzde 70’inin yaşamları boyunca farklı alanlarda ayrımcılıkla karşılaştıklarını da göstermektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Roman nüfusun yaşadığı derin yoksulluk ve ayrımcılıkla baş etmek için geliştirdiği ve temel olarak Roman çocukları etkileyen üç baş etme stratejisini (okul terki, çocuk işçiliği ve çocuk evliliği) ortaya koymaktır. Bu üç baş etme stratejisi, aynı zamanda kendisi de bir baş etme stratejisi olan yüksek doğurganlık hızını, yani Romanların çok sayıda çocuğa olan talebini de açıklamaktadır. TRNA sonuçları, Roman erkek çocuklar arasında yüzde 65 olan ilkökul ve ortaokul seviyesinde okullaşma oranının lisede yüzde 8’e gerilediğini göstermektedir. Okulu terk eden 18 yaşın altındaki Roman erkek çocukların yüzde 36’sı çocuk işgücüne geçiş yapmaktadır. 15-17 yaş grubundaki erkek Roman çocuklar arasında bu oran, yüzde 42’dir. Roman kız çocuklar arasında ise, yüzde 72 olan ilkökul ve ortaokul okullaşma oranının lise çağında yüzde 15’e düştüğü görülmektedir. Okulu terk eden Roman kız çocuklarının yüzde 22’si 15 yaşına kadar; yüzde 68’i de 18 yaşına kadar çocuk evliliğine geçiş yapmaktadır. Bu bulgular, Romanların beşeri sermaye gelişimini engelleyerek Roman nüfusun yoksulluk ve ayrımcılığını bir kısır döngü haline getirmekte ve yoksulluğun kuşaklararası aktarımı yoluyla sürmesine katkıda bulunmaktadır. Bu kısır döngüyü ve onun başlangıç noktası olan çocukların bir üçgen içinde sıkışmasını önlemek için bütüncül bir bakış açısı ile geliştirilmesi gereken politika ve stratejilere ihtiyaç bulunmaktadır.

Meleksima Türkürk, Ece Ceren Akkaya, Gülden Sayılan, Beste Kaysı, Elif Darıcı
(Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) *Thematic and Sentiment Analysis on X: A Multi-Method Approach to Examine the Refugee Crisis in Türkiye*

Çevrimiçi oyunlar, her gün daha fazla kullanıcı kazanan popüler bir boş zaman aktivitesidir. 2020 itibarıyla dünyada 2.69 milyar oyuncu bulunmaktadır. Oyun oynayan kişilerin cinsiyet dağılımları dünyada olduğu gibi Türkiye’de de eşit kabul edilebilir. Buna rağmen oyunların erkeklerin dünyası olduğuna dair inanış hala varlığını sürdürmektedir. Bu inanış doğrultusunda erkek oyunculara karşı “ait olmadığını” düşündükleri kadın oyunculara karşı düşmanca tavırlar içinde olabilmektedir. 2014 yılında Fox ve Tang tarafından geliştirilen video oyunlarında cinsiyetçilik ölçeği bu yaygın sorunu ölçmek için geliştirilmiş ilk standardize ölçüm aracıdır. Türkiye’de hali hazırda var olan geniş çevrimiçi oyuncu kitlesi ve kadınların bu kitledeki oranı göz önüne

alındığında, çevrimiçi oyunlarda cinsiyetçilik ve ayrımcılığın Türkiye örnekleminde incelenmesi önemlidir. Bu doğrultuda, bir pilot çalışma ile iki çalışmadan oluşan bu araştırmanın amacı, Video Oyunlarında Cinsiyetçilik Ölçeğinin Türkiye örnekleminde geçerlik güvenirlik çalışmasının yapılması ve ölçeğin Türkçe alan yazına kazandırılmasıdır. Araştırma kapsamında ölçeğin dil, anlam ve kapsam geçerlilikleri sağlanmıştır. Pilot uygulama kapsamında ölçek Türkçeye uyarlanmış, sonrasında birinci çalışmada ölçeğin faktör yapısı 580 kişilik bir örnekleme açıklayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları ölçeğin toplam varyansın %55'ini açıklayan 3 faktörden (Sosyal Oyuncu $\alpha = .84$, Aidiyet $\alpha = .84$, Alınganlık $\alpha = .82$) oluştuğunu göstermiştir. İkinci çalışmada ise Türkçe formun faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile 373 kişilik farklı bir örnekleme test edilmiş ve faktörlerin yapısal uyum gösterdiği görülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için geçerlilik analizleri kapsamında yakınsak ve ayırt edici geçerliliği incelenmiştir. Beklendiği üzere video oyunlarında cinsiyetçilik sosyal baskınlık, toplumsal cinsiyetle ilgili sistemi meşrulaştırma, femfobi ve erkeklik ideolojisi ölçekleri ile pozitif korelasyon gösterirken sosyal beğenirlik ile ilişkisizdir. Ölçeğin Cronbach iç tutarlılık yöntemiyle hesaplanan iç tutarlılık katsayısı ilk çalışmada $\alpha = .91$, ikinci çalışmada $\alpha = .92$ olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmalar 16 maddeli ölçeğin bireylerin video oyunlarında sergiledikleri cinsiyetçi eğilimleri ölçme konusunda güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Nalan Turna, Emrah Yağmurlu (Yıldız Teknik Üniversitesi) *Suriyeli Mülteciler: Boş Zaman Faaliyetleri ve Entegrasyon*

Türkiye, dünya genelinde en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumundadır. Türkiye'deki mültecilerin büyük çoğunluğunu Suriyeliler oluşturmaktadır. Suriyeli mülteciler 2011 yılında ülkelerinde çıkan iç savaştan kaçmış ve zamanla sayıları 3,6 milyonu aşmıştır. Suriyelilerin sadece %2'si kamplarda yaşarken, çoğunluğu iş imkanlarından dolayı 10 yılı aşkın bir süredir büyük kentlerde hayatlarını zor şartlar altında sürdürmektedir. Suriyeli mültecilerle ilgili yapılan çalışmaların çoğunlukla konunun hukuki, ekonomik, insani ve güvenlik boyutuna odaklanmış oldukları görülmektedir. Göçmenlerin boş zaman faaliyetleri (leisure), hem göç hem de boş zaman faaliyetleri literatüründe ihmal edilmiştir. Bu nedenle hem dünyada hem de Türkiye'de genel olarak göçmenlerin, özel olarak ise Suriyeli mültecilerin boş zaman faaliyetleri ve bu faaliyetlerin göçmenlerin entegrasyonundaki rolüne yönelik çalışmalar yetersizdir. Bu bildiriye, yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak İstanbul'da ikamet eden ve çoğunluğu geçici koruma altında bulunan 45 Suriyeli ile yapılan derinlemesine görüşmeler kullanılacak ve böylece literatürdeki bahsi geçen boşluğun doldurulmasına çalışılacaktır. Boş zaman faaliyetlerinin, entegrasyonun en önemli boyutunu oluşturduğunu savunun bu bildiri; Suriyelilerin bu faaliyetlerinde yaşadıkları engelleri, bu engellere yönelik geliştirdikleri taktikleri ve bu faaliyetleri kolaylaştıran etkenleri tespit ederek ilgili kurumların göçmenlerin entegrasyonuna yönelik bir boş zaman yönetim politikası oluşturmaya katkı sunmayı amaçlamaktadır. Mülakatlardan elde edilen bulgudan yola çıkılarak, gerçek ayrımcılığa ek olarak algılanan ayrımcılığın (perceived discrimination), özellikle de eğlenme alanlarında Suriyelilere yönelen bakışın (the host gaze) boş zaman faaliyetleri üzerindeki negatif etkisi üzerinde durulacaktır. Mültecileri genel olarak muhtaç ve zor durumdaki insanlar olarak kodlayan bu "bakış," onların boş zaman faaliyetlerinde bulunmasını yadırgayan bir içeriğe sahiptir. Ayrıca Suriyelilerin hem hukuki hem de ekonomik anlamda toplumda güvencesiz bir pozisyon işgal etmelerinin, boş zaman faaliyetlerine negatif yönde bir etki yaptığı gözlemlenmiştir. Bu engellerin, Suriyeli mültecilerin boş zaman faaliyetlerinde akrabaları ve yine Suriyeli olan arkadaşları ile zaman geçirmelerine yol açtığı ve

entegrasyonu negatif yönde etkilediği görülmüştür. Sonuç olarak bu bildiride, boş zaman faaliyetlerini ve dolayısı ile entegrasyonu kolaylaştırıcı etkiye sahip faktörler de irdelenerek göç çalışmalarına katkı yapılması hedeflenmektedir.

İbrahim Oğulcan Erayman (Bursa Uludağ Üniversitesi) *'Kamp Tipi Yaşam': Filistinli Mülteciler Üzerinden Bir Değerlendirme*

Bu çalışmanın amacı, geçicilik üzerine kurulu mülteci kamplarının kalıcılık arz eden bir yapı arz ettiğini ve Filistinli mültecilerin durumunu merkeze alarak, kampların artık mültecilerin yaşam koşullarını düzeltmek bir yana daha da çıkmaza soktuğunu göstermektir. Çalışmanın başlığında 'kamp tipi yaşam' ı kullanmamız, geçicilik üzerine kurulu olması gereken bu merkezlerde Filistinli mültecilerin kalıcılaşan 'yaşam'lar sürmesinden ileri gelmektedir. Agier kampların, savaş gibi acil durumlarda kritik önemi bulunduğunu kabul etmekle birlikte buraya sığınan binlerce kişiyi olması gerekenin çok ötesindeki süreler boyunca ve zorlayıcı koşullar altında bir araya toplayan mekânlar olduğunu da eklemektedir (2002, ss.317-318). Günenç ve Karadeniz, geçici bir çözüm yolu olarak üretilen ancak çoğu zaman kalıcılaşan mülteci kamplarının farklı yer ve zamanlarda oluşturulmalarına rağmen benzer form ve işleve sahip mekanlar olarak karşımıza çıktıklarını vurgulamaktadır (2017, s.58). Bauman ise, mülteci kamplarının en belirgin özelliği olarak 'eşikte' olma halini öne çıkarmaktadır. Ona göre mülteciler, "geçici ya da kalıcı olduğu asla kestirilemeyen bir 'eşikte sürünme' halinde" yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar (2018, s.92). Günümüzde gittikçe 'nihailik' mekanlarına dönen kamplarda pek çok mülteci, tüm yaşamı boyunca başka hiçbir yeri görmeden kamplarda doğup, kamplarda ölmektedir (Bauman & Lyon, 2016, s.79). Böylesi geçici olarak kurgulanıp kalıcılaşan mekanlara mahkûm bir yaşam sürmenin müşahhas örneklerinden birisini Filistinli mülteciler oluşturmaktadır. Filistinli mültecilerin durumuna yönelik en çarpıcı gerçeklerden biri bu kişilerin yaşamlarının kent yaşamının dışında, kamp tipi yaşama dönüşmüş olmasıdır. UNRWA 2023 rakamlarına göre, 5,9 milyon Filistinli mülteci, ülke içine ve dışına dağılmış toplam 58 mülteci kampında, kentlerini ve köylerini İsrail tarafından terk etmeye zorlanarak kamp yaşamına itilmişlerdir. Yakın bir gelecekte bu kamp yaşamının sona ereceğine dair herhangi bir emare de yoktur. Öyle ki, İsrail'in Filistin toprakları üzerindeki yayılcı yaklaşımı son bulmadıkça, kampların yıkılıp, buradaki insanların bizler gibi bir hayat sürmesi pek mümkün görünmemektedir (Dahlan, 1990, s.386). Sonuçlar olarak, İsrail tarafından yürütülen organize topraksızlaştırma faaliyetlerinin bir parçası olan Filistinli mültecilerin 'kamp tipi yaşam'a zorlanmaları, günümüzde mülteci meselesine yönelik kampların bir çözüm biçimi olarak ortaya konmasının da beyhude olduğunu gösteren örnek olaylardan biridir.

PANEL 10 (09.00-10.30)

Edebiyat, Sinema ve Siyaset / Literature, Cinema and Politics
Panel Başkanı: Mehmet Kalpaklı (Bilkent Üniversitesi)

Yüce Aydoğan (Kadir Has Üniversitesi) *Çağdaş Türk Edebiyatında Bellek-Sonrası*
Estetiği: Barış Bıçakçı'da Hafıza-Dışı Geçmiş

“Geçmişimizle bağlantı kurmanın tek yolu hatırlamak mıdır? Başka bir eylem yok mu, olamaz mı?” diye sorar Barış Bıçakçı'nın Bizim Büyük Çaresizliğimiz romanındaki anlatıcı. Geçmişle kurulan ilişkiye dair olası bir yeni imkânı düşünen ve edebiyat içerisinde belleğe yeni bir konum belirlemeye çalışan bu soru çağdaş Türkçe edebiyatın tekil bir niteliğine gönderme yapar. Halit Ziya'dan Tanpınar'a, Halide Edip'ten Leyla Erbil'e kadar Türk edebiyatının hem edebi hem sosyo-kültürel bağlamda birincil önemde fiillerinden biridir hatırlamak. Bu yazarlar kurmaca yapıtlarında belleği çoğunlukla gerçekliğin temsiline dair bir sorunsal olarak işlese de bellek geçmişle kurulan ilişkinin temel modalitesi olmaya devam etmiştir. Çağdaş Türk edebiyatını bu modern(ist) corpus'lardan ayıran en önemli özellik belleğe dayalı temsil rejimini iptal etmesi ve geçmişle bellek-sonrası modalitesinde metinselleştirmesidir. Bu konuşma Barış Bıçakçı'nın kurmaca eserlerini bellek-sonrası estetiği [postmemorial aesthetics] çerçevesinde incelemektedir. Marianne Hirsch'ün geçmişle/arşivle temellük edici olmayan [non-appropriating] ilişkilene hallerini betimleyen “bellek-sonrası” kavramından ve Catherine Malabou'nun öznenin ve belleğin “plastik” doğasına dair felsefi düşüncesinden hareketle Bıçakçı'nın kurmaca yapıtlarının hem tematik hem biçimsel olarak çağdaş dünyayı ve çağdaş öznellik hallerini bellek merkezli olmayan bir biçimde temsil ettiği öne sürülmektedir. Bıçakçı için geçmiş zaman dolaysız erişilebilecek ve kaydedilebilecek bir arşiv malzemesi değildir; geçmiş kendisini bir özneye/bilince ancak dolaylı imgeler ve plastik bir farklılaşma [differentiation] alanı olarak yazı/edebiyat hareketinin içinde vermektedir.

Güneş Sezen (Özyeğin Üniversitesi) *Ateş Öyküleri'nde Bir “Karşı Dil” Denemesi Olarak Dilsizlik*

Ateş Öyküleri, Melike Uzun'un gerek Sivas Katliamı, Hayata Dönüş Operasyonu ve Cumartesi Anneleri gibi bu toplumun ağır kayıplarının, gerekse kadının toplumsal cinsiyet rollerinin, bireysel ve toplumsal kimliğinin sorgulanışı; kadının anne, sevgili, abla ve genç kadın rolleriyle temsili olarak bireysel trajedilerinin anlatıldığı, toplumsal hafızası yüksek öykülerdir. Uzun, özgürlüğü kısıtlanan kadınların açmazlarını; toplumsal ve bireysel trajedilerinin yıkımlarını öykülerine taşır. Bu kadınlar statüleri ne olursa olsun toplumun dayatmalarına, kısımlarına ya da yakın çevrelerinden gelen fiziksel şiddete maruz kalırlar, ancak bunları yaşarken tam anlamıyla mücadele etmez, “suskun”laşırlar. İlk bakışta bu suskunlaşma, öykülerin bitiş yapısı, kurgunun içinde kadının varlığının yarattığı değişim gibi konular, kadın anlatıcının ve karakterlerin erkek-egemen toplum yapısı içerisinde yenilgisi olarak okunabilirse de, bu özelliklerin başka anlamları da taşıdığı anlaşılır. Gertrude Postl bir yazısında, konuşulan dilin ne kadar kadının dili olduğu problematiğini hatırlatır (Cogito, 2009: 147) ve ekler: “Mevcut tek dil ataerkil düzenin diliyse nasıl farklı konuşulabilir, nasıl kadın olarak konuşulabilir?” (149). Postl, nasıl görünürse görünsün baştan ayağa kendisi bir politiklik taşıyan bir “karşı dil” (155) bulmanın öneminden söz eder. Bu dil, Uzun'un öykülerinde çoklukla sembolik bir dilsizlikle, bir sessizlikle kendini gösterir. Esasen ataerkil toplum yapısının mirası olan dilsizlik ve suskunluğu, düzenin kendisinde bir alt-üst edici

etki kurmak için kullanır. Öykülerdeki kadınlar yaşadıkları karşısında çoklukla suskun olmakla birlikte, anlatıcı rolünü kullanarak dinleyiciye hikâyelerinin özünü, kadınların gerçek duygu ve düşüncelerini iç monolog yöntemiyle aktarırlar. Zihni bize açılan karakterler seslerini ve yaşamlarını okuyandan veya muhataptan değil, adeta, var olmadıkları toplumsal düzenden sakınırlar. Gayatri Chakravorty Spivak’a göre madun, sesi bile elinden alınmış olandır, yani hiçbir durumda konuşamayanlar kastedilir madunla. Ancak Spivak’ın maduna ses olmak konusunda da itirazı vardır çünkü madunun konuşmadığı bir durumda onun adına konuşmayı (Madun Konuşabilir mi?, 2016: 27) doğru bir mücadele alanı olarak görmez. Bir çeşit sessizliği ve dilsizliği onaylar gibi görünse de bunu madun adına konuşmamak için yapar. Benzer bir analogi üzerinden Uzun’un da kadın yazımında adeta bilinçli bir tercih olarak “anlamli suskunluk”larla kendine ve hikâyelerini aktardığı kadınların temsillerine bir dil bulduğunu söylemek mümkündür.

Şenay Çınar (Bağımsız Araştırmacı) *Sansürün Sınırı: 1980 Sonrası Müstehcenlik Gerekeciyle Yasaklanan Kurmaca*

Edebiyat alanıyla devlet aygıtının karşılaştığı ve edebi hayalgücü ile iktidar rejiminin çatışmasına sahne olan birincil mekanizma sansür kurumudur. Modern Türkçe edebiyat ile iktidar rejimi arasındaki güç savaşı, örneğin 19. yüzyılda Namık Kemal ya da Ahmet Mithat’ın yapıtlarından 20. yüzyılın ortalarında Sait Faik’in, Orhan Kemal’in veya 21. yüzyılda Nedim Gürsel’in, Mehmed Uzun’un yapıtlarına geniş bir tarihsel skalada eserlerin çeşitli motivasyonlarla, birbirinden farklı sebeplerle yargılanma süreçlerinde billurlaşır. Türkiye’de edebi sansürün bir boyutu olarak kurmaca eserlerin yargılanışında devlet aygıtı edebi alana müdahalelerini konjonktürel olarak şu gibi gerekçelerle meşrulaştırmıştır: komünizm propagandası, müstehcenlik, halkı askerlikten soğutmak, devlet düzenine başkaldırı, dini değerleri aşağılamak. Bu konuşma spesifik bir gerekçeye, devletin müstehcenlik nosyonuna dayalı edebi yargılamalarına 1980 sonrası edebiyat bağlamında odaklanır. Müstehcenlik kavramı çok boyutlu ve muğlak yapısı nedeniyle edebi yargılamalarda kullanışlıdır; fakat özellikle 1980 sonrası müstehcenlik gerekçesiyle yargılanan kurmaca sayısında hızlı bir artış dikkat çeker. Bu dönemde hem kavram hem yasa hem de edebiyata dair tartışmalar bu davalarla birlikte şekillenmiş, müstehcenlik davaları kavramın ve uygulamanın nitelikleri açısından medyada da belirli bir popülerlik kazanmıştır. Bu konuşmada yer alacak iki kadın yazarın müstehcenlik gerekçesiyle yargılanmış iki eserine, Pınar Kür’ün *Asılacak Kadın* ve Şebnem İşigüzel’in *Hanene Ay Doğacak* adlı kurmacalarına bakmak 1980 sonrası Türkiye’nin temsil rejiminin tekil bir boyutunu ortaya çıkarmaktadır: 1980 sonrası iktidar müstehcenlik söylemi yoluyla modernizmin ihlal edici yazı hareketini bastırmaktadır. Bu iddia, müstehcen [obscene] kavramının etimolojik kökeninden hareket eden Svetlana Boym’un müstehcenliğin sahne dışı olan [ob-scene, off the stage], yani mevcut temsil rejiminin dışında kalan bir yazı hareketinin cisimleşmesi ve yine yazarın deyişle modernin içinde “modern-dışı” [off-modern] bir sanatsal eylemin temel mecrası olduğu görüşüne dayanmaktadır. Bu iki kurmaca yapıt ve bunların yargılanma gerekçeleri ve süreçleri incelendiğinde, 1980 sonrası iktidarın kendi öngördüğü ve dayattığı sanatsal/edebi temsil rejiminin dışında kalan “modern-dışı”ni görünmez kılmaya çalıştığı ortaya çıkar. Dolayısıyla, müstehcenlik üzerinden gerçekleştirilen edebi yargılama/sansür ahlaki ya da kamu hukuku meselesi olmaktan öte iktidarın kendi öngördüğü sanatsal modernitenin ihlal edildiği yerleri saptaması/yasaklamasıdır.

Şebnem Cansun (Bağımsız Araştırmacı) *Edebiyatta Siyaset: Oya Baydar'ın
"Yazarlarevi Cinayeti" Romanı Örneği*

Romanlar siyasal hayatı zihnimize canlandırmamıza, dönemleri kavramamıza, yeni sorular ve daha derinlikli araştırma gündemi oluşturmamıza yardımcı olabilirler. Bu nedenle siyasal hayata dair çalışmaların vazgeçilmezleri arasındadır (Atılğan, 2015). Buradan hareketle bu çalışmada Oya Baydar'ın Yazarlarevi Cinayeti (2022) romanı üzerinden Türk siyasi tarihine dair bir okuma denemesi yapılmış, siyasi olarak angaje bir yazarın üretimi polisiye içerikli romandan siyasi tarih okuması yapılabileceği iddiası ortaya konmuştur. Yazarlarevi Cinayeti yakın tarihte yazılmış, bu güne dek yalnızca bir akademik çalışmada ele alınmış ve polisiye özellikler taşıyan romandan da toplumsal tarih okunabileceğini gösterme potansiyeline sahip olduğu için seçilmiştir. Roman daha önce siyasi değil, toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilmiştir (Ceylan, 2022). Ceren kazayla ölen babasının vefatı üzerine adaya babasının evini satmaya gelir. Tanıdıklarla konuşunca bunun cinayet ya da intihar olabileceğini düşünür ve olanı aydınlığa çıkarmaya çalışır. İncelemede romandaki siyasi noktalar not edilmiş, konularına, siyasi tarih veya güncel siyasetle ilgilerine göre sınıflandırılmış, Türkiye siyasetini anlamamıza sunabileceği katkı sorgulanmıştır. Romanın kurgusunda Türkiye'nin siyasi tarihi ağırlıkla ötekileştirilmiş grupların mağduriyetleri üzerinden anlatılmakta, bu gruplar arasında özellikle Aleviler, Kürtler, Ermeniler ve sol görüşlüler bulunmaktadır. Tarihsel bağlamda bahsi geçen siyasi olay ve sorunlar arasında 38 kırım, Kızılbaş Alevi kırım, tehcir, 1980 darbesi ve Kürt meselesi sayılabilir. Güncel siyaset kapsamında Türkiye'de muhafazakarlığın, dini değerlerin hüküm sürüyor olduğu, mevcut iktidarın başarılı olmadığı, muhaliflere baskı yaptığı ileri sürülmektedir. Sol görüşlü yazar Baydar elindeki siyasi malzemeyi düşün dünyasında harmanlayıp yorumlamakta, siyasi tarihi, güncel siyaseti romanında bir dekor gibi kullanmaktadır. Yazarlarevi Cinayeti'nin Türkiye siyasetinin önemli olay ve sorunlarını zihinlerde canlandırmaya, kavramaya katkı sağlayabileceği sonucuna varılmıştır. Çalışmaya başlarken öne sürülmüş olan siyasi olarak angaje bir yazarın üretimi polisiye içerikli romandan siyasi tarih okuması yapılabileceği iddiası doğrulanmıştır.

Fatih Demirci (Afyon Kocatepe Üniversitesi) *Kemal Sunal Filmlerinde Siyaset: Kemal Sunal
Filmlerinin Ana Fikri Üzerine*

Başrolünde Kemal Sunal'ın oynadığı sinema filmleri, Kemal Sunal'ın 1972-99 yılları arasında oynadığı filmleri içermektedir. Sağ ve sol şeklindeki ideolojik filmlerin de çekildiği 1970'li yıllardaki Kemal Sunal filmleri bu kategorilerin dışında ve daha çok apolitik komedi kategorisinde değerlendirilmektedir. Oysa siyasete ve ideolojiye dar anlamda değil de geniş anlamda bakıldığında ve bu filmlerin salt bir güldürü filmi olmayıp ciddi biçimde siyasi içeriğe sahip olduğu görülebilir. Bunu anlamak için Kemal Sunal filmleri denen filmlerin hangi sosyolojik bağlama sahip olduğu ortaya konması ve bu filmlerin ana fikrinin çözümlemesinin yapılması gerekir. Bu filmlerin hitap ettiği ve Kemal Sunal'la özdeşleşen kitle, 1950'nin sonlarından itibaren kırdan kente göç eden ve kentlilerle kendileri arasındaki ekonomik ve sınıfsal farklılıkları aşmaya çalışan deyim yerindeyse "talepkar" bir kitledir. Göç ettiği kentin çeperlerinde yaşama tutunmaya çalışan bu kitle, aynı mekânı paylaştığı kentlilerle kendileri arasındaki ekonomik farklılıklara şahit olup bu farkları kapatmaya çalışmakta bir yandan da henüz geldiği köy ve kırsal dünyanın geleneksel ahlakının ona kazandırdığı ahlakî değerleri de terk etmemeye çalışmaktadır. "Hiçbir eğitim almamış, yetenezsiz, hatta beceriksiz, sıradan (elit olmayan) ama iyi niyetli ve saf bir insanın, özel bir çaba göstermeden, büyük oranda rastlantılara dayalı olaylarla, toplumsal statüsünü yükseltmesinin mümkün olabileceği" tezinin ana tema olduğu bu filmlerdeki Kemal

Sunal tiplemesi, örtük biçimde bu kitleye, iyi niyetini muhafaza ettiği ve herhangi bir aşırılığa başvurmadığı sürece talih ve şansın ona yardım edeceği ve arzu ettiği şeylere eninde sonunda ulaşabileceği mesajını vermektedir ki bu, en nihayetinde siyasi bir mesajdır. Siyasetin amacının ne olduğu sorusuna verilen cevaplardan birinin de değiştirmek veya muhafaza etmek olduğu göz önüne alınırsa, siyasi aşırılıkları önleme amacı taşıyan ve mizah yoluyla iletilen bu mesaj, bir yandan toplumsal statü bakımından alt sınıflarda yer alan insanları rehabilite edici pozitif bir rol oynarken, bir yandan da o kişilerdeki eylemsellik/girişimcilik ruhunu zedeleyici ya da geriletici negatif bir unsur da bünyesinde barındırmaktadır.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

VI. OTURUM (25 Şubat 2024, PAZAR, 10.45-12.15)

PANEL 11 (10.45-12.15)

Toplum ve Kişi / Society and Individual

Panel Başkanı: Hande Ilgaz (Bilkent Üniversitesi)

Duygu Dinçer (İstanbul Aydın Üniversitesi) *Ebeveyn Eş Bağımlılığı ile Çalışmada Psikoeğitsel Bir Araç Olarak Ben Is Back (Eve Dönüş) Filmi*

Eş bağımlılık, bir kişinin başka bir kişiye aşırı duygusal bağımlılığı ile karakterize olan bir ilişki örüntüsüdür. Madde bağımlısı birine eş bağımlı olmak ise onunla bağımlılığını sürdürmesine olanak tanıyan sağlıklı bir ilişki içinde olmak demektir. Madde bağımlılığı olan bireylerle eş bağımlı bir ilişki geliştiren aile üyelerinin, onların olumsuz davranışlarının üzerini örttüğü, yerine getirmediği sorumlulukları üstlendiği, madde kullanımıyla ilgili sırlarını saklayarak davranışlarının sonuçlarıyla yüzleşmesinin önüne geçtiği; maddeyle temaslarını kesmek için eylemlerini gözetim altında tuttuğu; bağımlılık öyküsünün gelişimiyle ilgili kendini suçladığı ve tüm bunlara bağlı olarak onların tedavi sürecini aksatan ve ölüm de dahil olmak üzere pek çok ağır sonuç yaratan irrasyonel kararlar alabildiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, madde bağımlısı çocuğa sahip ebeveynlerin eş bağımlılık deneyimlerini Ben is Back (Eve Dönüş) filmi bağlamında incelemek ve filmin ailelere yönelik olarak yürütülecek psikolojik yardım çalışmalarında psikoeğitsel bir araç olarak kullanılma potansiyelini keşfetmektir. Başrollerini Julia Roberts (Holly / anne karakteri) ve Lucas Hedges'in (Ben / madde bağımlısı genç karakteri) paylaştığı Ben is Back filmi, özel bir merkezde madde bağımlılığı tedavisi görmekte olan Ben'in Noel arifesinde beklenmedik bir şekilde ailesinin yanına dönüşünü ve bu dönüşle birlikte aile sisteminde görünür hale gelen eş bağımlılık dinamiklerini konu edinmektedir. Bu çalışmada filmdeki eş bağımlılık yaşantıları içeriksel çözümleme yoluyla analiz edilmiştir. Yapılan analizler, Holly'nin Ben ile kurduğu ebeveyn-çocuk ilişkisinde eş bağımlılarda rastlanan birçok özelliği sergilediğini doğrulamıştır. Buna bağlı olarak filmin, ebeveyn eş bağımlılığı dinamiklerini ve bu durumun yönetilememesi halinde ebeveynlerin, çocuklarının madde bağımlılığı tedavisini sekteye uğratan, hatta ölüm ile karşı karşıya kalmasına yol açan kararlar alabileceğini örneklendirmesi açısından psikoeğitsel bir değer taşıdığı ve gerek uygulamacılar gerekse araştırmacılar tarafından madde bağımlısı çocuğu olan ailelerle yürütülecek psikolojik yardım çalışmalarında metaforik bir araç olarak kullanılabilceği söylenebilir.

Merve Fidan, Banu Cingöz Ulu (ODTÜ) *İdeoloji, Yoksulluğun Algılanan Nedenleri, Duygular ve Eylemler Bağlamında Yoksulluğun Temsili*

Giriş: Bu çalışma, yoksulların ve yoksulluğun nasıl değerlendirildiğini görmek, yoksullukla ilişkili olarak gerçekleştirilmesi muhtemel eylem türlerini incelemek ve bu eylem türlerinin yoksulluğun algılanan nedenleri, ideolojik yönelim ve yoksulluk bağlamında ortaya çıkan duygularla ilişkisini değerlendirebilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yöntem: Farklı ideolojik yönelimlere sahip

yirmi katılımcıyla (11 kadın ve 9 erkek) yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sonuç: Yapılan tematik analizlerin sonucunda; yoksulluğun nedenlerine dair katılımcıların birden fazla sebebe dayanan detaylı açıklamalar yaptığı, bu açıklamaların ağırlıklı yapısal eşitsizliklere vurgu yapan açıklamalar olmakla birlikte; yoksulun kendisini suçlayan açıklamaların da görüldüğü ve yoksulluğun açıklanma şeklinin ideolojik yönelimle ilişkili olduğu görülmüştür. Yoksulluğa yönelik duyguların ele alınmasıyla sempati ve öfke duyguları olarak kategorize edilen duyguların katılımcıların ideolojik yönelimleriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Yoksulluğa yönelik herhangi bir eylemde bulunup bulunmadıklarının ele alınmasıyla, katılımcıların büyük kısmının yaptıkları bireysel yardımlara atıf yaptığı görülmüştür. Yoksullukla ilgili sosyopolitik eylemler içine girdiğini belirten katılımcıların tamamı ideolojik olarak sol görüşlü olduğunu bildiren katılımcılardır. Tartışma: Katılımcıların yoksula ve yoksulluğa ilişkin temsiline temel ihtiyaçların karşılanmasına indirgendiği gözlemi, katılımcıların yoksulluğu açık, ya da aşırı yoksulluk olarak değerlendirdiğini düşündürmektedir. Türkiye’de insanların yoksulluğu açıklarken İngiltere ve ABD gibi ülkelere oranla yapısal atıflara daha fazla başvurduğu bilinmekle birlikte (Kluegel & Smith; Morçöl, 1997; Solak, 2008), yoksulluk konusunda yoksulun kendisini suçlamanın ideolojik yönelimle ilişkisi de ilgili literatüre uygundur. Yoksulluk konusundaki eylemlerin ele alınan diğer çalışma değişkenleriyle ilişkisine bakıldığında ise; yardım faaliyeti konusunda ideolojik açıdan farklılaşma olmazken, sosyopolitik eyleme katılım konusunda yoksulluğu yapısal nedenlerle açıklamanın ve öfke duygularının rolü belirginleşmiştir. Bu bulgu da ilgili literatürle tutarlıdır (örn; van Zomeren vd., 2004; van Zomeren vd., 2008; Thomas ve McGarty, 2009).

Vildan Saruhan, Müge Yüksel (İstanbul Aydın Üniversitesi) *Ebeveynler için İş-Aile Çatışması Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması*

İş ve aile yetişkin yaşamında iç içe geçen iki önemli bağlamdır. Bu alanlardan birinde yaşanan güçlük diğerine taşınabilmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada çalışan ebeveynlerin yaşadığı iş-aile çatışmasını ölçmek üzere, 2015 yılında Haslam ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan İş-Aile Çatışması Ölçeği’nin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Ölçek İş-aile çatışması ve Aile-iş çatışması olmak üzere iki alt boyuttan ve 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 7’li Likert tipi derecelendirmeye sahiptir. Uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin dilsel eşdeğerliği, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi 415 (232 anne, 183 baba), ölçüt bağıntılı geçerlik ise 145 (99 anne, 46 baba) çalışan ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Doğrulamalı faktör analizinde model-veri uyumunu sağlamak için iki modifikasyon yapılmıştır. Ölçeğin model-veri uyum istatistikleri (χ^2 değeri 84.058, sd=32, χ^2 /sd oranı 2,63 ($p < .01$), RMSEA= .063, SRMR= .038, CFI= .979, TLI= .971), ölçeğin 2 boyutlu yapısının Türk kültüründe doğrulandığını göstermektedir. Faktör yükleri incelendiğinde gizil değişkenler ile gözlenen değişkenler arasındaki ilişkilerin iş-aile çatışması alt boyutu için .637 ile .866 değerleri arasında farklılaştığı; aile-iş çatışması ölçeği için ise .750 ile .846 değerleri arasında farklılaştığı görülmüştür. Ölçüt bağıntılı geçerliğine yönelik olarak ölçeğin, Anne-Baba Stres ölçeği ile olan korelasyon katsayıları incelenmiş, ebeveynlik stresinin iş-aile çatışması alt boyutu ile ($r = .289$, $p < .01$) ve aile-iş çatışması alt boyutu ile ($r = .468$, $p < .01$) pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdiği görülmüştür. Ölçeğin her iki boyutundaki maddelerin ölçtüğü yapıyı yordama gücü ve ayırt ediciliğini belirlemek için madde toplam test korelasyonları hesaplanmıştır. Ölçeğin İş-aile çatışması alt boyutu için düzeltilmiş madde toplam test korelasyonları .641 ile .795 aralığında farklılaşırken; Aile-iş çatışması alt boyutu için düzeltilmiş madde toplam test korelasyonları .695 ile .773

aralığında farklılaşmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı İş-aile çatışması alt boyutu için .886; Aile-iş çatışması alt boyutu için ise .894 olarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler ölçeğin çalışan anne babaların iş-aile çatışmasını ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Edip Aygüler, Sema Buz (Mersin Üniversitesi) *Yalnız Yaşayan Yaşlıların Yaşamlarına Sahip Oldukları İlişkiler Penceresinden Bakmak*

Türkiye’de yaşlı nüfus, genel nüfusun yaklaşık %10’unu oluşturmaktadır ve aynı zamanda yaşlı nüfus günden güne artmaktadır. Yaşlı nüfus oranında meydana gelen artışa rağmen gerekli sosyal politika önlemlerinin alınmaması ve sosyal hizmetlerin oluşturulmaması yaşlıları “incinebilir” kılmakta ve geleneksel refah rejimlerinde başat rolde yer alan aile kurumuna olan bağımlılıklarını arttırmaktadır. Fakat günümüz modern toplumlarında değişen yapı, kırdan kente göç, artan çekirdek aile sayısı ve kadınların çalışma yaşamında daha fazla yer almalarından ötürü aile desteği almayan veya alamayan ve bundan ötürü yalnız yaşayan yaşlı sayısı artmaktadır. Yalnız yaşlılar, yaşlılık döneminde karşılaşılan zorluk ve dezavantajlara ek olarak yalnız olmanın da dezavantajlarıyla yüzleşmektedirler. Bu durum onları eşleri veya aileleriyle yaşayan ya da kurum bakımında olan yaşlılardan daha incinebilir kılmakta ve gereksinimlerinin farklılaşmasına neden olmaktadır. Fenomenolojik yaklaşıma dayalı niteliksel bir araştırma olan bu çalışmada yalnız yaşayan yaşlıların çevreleriyle olan ilişkilerini, bu ilişkilerin yaşamlarını nasıl etkilediğini ve dezavantajlarını giderme noktasındaki etkilerini keşfetmek amaçlanmıştır. Görüşmeler esnasında yarı yapılandırılmış görüşme yönergesinden yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında amaçlı örneklem tekniğiyle seçilen, Ankara’da ikamet eden ve farklı sosyodemografik özelliklere (yaş, cinsiyet, medeni durum, yaşanılan ilçe, yalnız yaşama süresi, eğitim düzeyi, sağlık durumu, ekonomik durum ve sosyal konum) sahip 35 özne ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler tümevarımsal tematik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öznelere aile üyeleri, komşuları, arkadaşları, akrabaları, yaşadıkları muhitteki esnafla kurdukları ilişkilerin niteliği ve ayrıca yaşamlarındaki “en” kişiler, yalnız yaşamla değişen ilişkiler ve maruz kaldıkları dışlanmışlık açığa çıkarılmıştır. Bu çalışma sonucunda yalnız yaşayan yaşlıların maruz kaldıkları izolasyon ve yalnızlığı azaltmak, dezavantajlarını gidermek ve gereksinimlerinin bütüncül bir şekilde karşılanmasını sağlamak adına refah karması anlayışı doğrultusunda birtakım öneriler geliştirilmiştir.

PANEL 12 (10.45-12.15)

Makroekonomide Heterojenlik / Heterogeneity in Macroeconomics

Panel Başkanı: Hüseyin Çağrı Sağlam (Bilkent Üniversitesi)

Yahya Algül (Erzurum Teknik Üniversitesi) *Yüksek Enflasyon Ortamında Türkiye'de Cinsiyet Temelli Gelir Dağılımı Eşitsizliği ve Yoksulluk*

Gelir eşitsizliği problemi özellikle Kuznets'in 1955 yılındaki çalışmasıyla iktisadi literatürde önemli bir yer etmeye başlamıştır. Ters U yönlü tasvir edilen ve Kuznets Eğrisi ismi verilen bu hipoteze göre büyümenin ilk safhalarında gelir eşitsizliği artarken ilerleyen safhalarında azalması beklenebilir. Diğer yandan, ekonomik büyüme yanında gelir eşitsizliğini etkileyebilecek bir başka önemli unsur ise yüksek enflasyon oranlarıdır. Özellikle beklenmeyen (sürpriz) enflasyon oranları gelirin/servetin adil olmayan dağılımı noktasında çok önemli bir etkidir. Bu bağlamda, literatürdeki farklı bulgularla birlikte, bazı çalışmalar yüksek enflasyonla birlikte reel ücretlerdeki düşüşün işsizlikte gerilemeyle gelir adaletsizliğini azaltabileceğini savunmaktadır. Genel çalışmaların yanında, enflasyon ve gelir/servet dağılımı arasındaki ilişki toplumların farklı grupları için incelenmiştir. Fakat, literatürde bu ilişkinin farklı cinsiyet rolleri bağlamındaki doğasına ilişkin kayda değer bir araştırma bulunmamaktadır. Özellikle Türkiye gibi genel manada cinsiyet eşitsizliğinin nispeten yüksek olduğu ve bunun yansımalarının eğitim düzeyi, işgücüne katılım, işsizlik oranları ve gelir dağılımında görüldüğü gelişmekte olan ülkelerde, yüksek enflasyonun gelir eşitsizliği üzerindeki etkisinin kadınlar aleyhine olması ihtimal dahilindedir. Gelirdeki farklılaşmanın yanında, literatürde Pembe Vergi olarak isimlendirilen yaklaşıma göre enflasyonist ortamlarda kadınların tüketim kalıpları içerisinde daha fazla yer alan mal ve hizmetler, erkeklerin daha çok kullanmakta olduğu mal ve hizmetlere kıyasla enflasyondan daha fazla etkilenmektedir. Buradan hareketle, bu çalışmada Türkiye'de yüksek enflasyonun kadınlar ve erkekler arasındaki gelir eşitsizliğine olası etkisi Tük'in Kazanç Yapısı İstatistikleri ve diğer bir takım verilerle ele alındıktan sonra, kadınlar özelinde gelir eşitsizliği ve yoksulluğu önleyebilecek politika önerileri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Hüseyin Emre Almaz, Ayşe Göç, Hasan Tekgüç, Halit Güzelsoy, Fırat Çağlar Karabulut (Kadir Has Üniversitesi) *Estimating Top Income for Turkey: Lower than Latin America and Middle East*

Income inequality statistics for Turkey are obtained from household surveys. These surveys exhibit both non-response and item non-response problems, i.e. rich households are less likely to participate in the survey and if they agree to take the interview, they are more likely to not answer certain questions regarding their capital and mixed incomes (colloquially missing rich problem). In such cases, it is necessary to complement survey data with other information. In this study, we utilize the discrepancy between the household surveys and National Accounts to estimate the missing capital and mixed income. In accord with our calculations, the disposable income from survey in 2019 corresponds to approximately 61% of the household income from National Accounts. The remaining gap is mainly due to the underestimation of mixed and capital income in the surveys. We consider alternative methods proposed by Alvaredo et al., (2019), Carranza (2023), Lakner & Milanovic (2015) as well as hybrid versions of these methods to correct income inequality measures. In our preferred alternative, we distribute the discrepancy between surveys and National Accounts with respect to the average of US, China, and France wealth distribution.

This method incorporates the least amount of assumptions compare to the alternatives and corroborates Ceritoğlu et al., (2023) findings which collects household income and wealth data by over-sampling rich neighborhoods. When total discrepancy is distributed according to the wealth distribution, the GINI coefficient increases from 0.37 to 0.53 in 2019. Compared to literature, our missing rich corrected estimates suggest that income inequality in Turkey is lower than in Latin America and Middle East.

Özlem Kına (University of Edinburgh) *The Role of Capital Income Risk on Optimal Taxation*

This study analyzes the effects of uninsured idiosyncratic capital income risk on capital income taxation. To do so, I build an incomplete market model in which agents have deterministic labor income, but their capital income is subject to uninsurable shocks. They can save by investing in capital or in a risk-free asset, but they are not allowed to borrow. The government imposes linear taxes on labor and capital income to finance its expenditures. In contrast with the labor income risk case, which is widely studied in the literature, the presence of capital income risk leads to the under-accumulation of capital relative to that of the complete market level. Hence, decreasing the capital income tax rate partly solves the under-accumulation problem as the return on savings increases. However, it increases inequality and lowers insurance since the government needs to increase the labor income tax rate to satisfy its budget. The results suggest that the presence of capital income risk leads to under-accumulation of capital; that is, the economy ends up with lower aggregate capital stock and a higher interest rate compared to the complete market level. I consider two economies associated with their capital income risk levels. The presence of capital income risk, which distorts agents' savings decisions, results in the high-risk economy having a lower initial capital stock than the low-risk economy, and the former shows a higher level of inequality compared to the latter. Thus, the welfare effects of eliminating capital income taxes vary between economies: they are welfare-improving for the low-risk economy but welfare-reducing for the high-risk economy.

I. ANKARA SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER KONGRESİ

VII. OTURUM (25 Şubat 2024, PAZAR, 13.30-15.00)

PANEL 13 (13.30-15.00)

Para Politikası, Tercihler ve Menkul Kıymet Fiyatları / Monetary Policy, Preferences and Asset Prices

Panel Başkanı: Refer S. Gürkaynak (Bilkent Üniversitesi)

Sang Seok Lee (Bilkent Üniversitesi) *The Assessment of the Turkish Monetary Policy Turnaround*

The Central Bank of the Republic of Turkey has increased its policy rate by 36.5% to 45% since the wholesale overhaul of the government's economic team following the presidential election in 2023. What are the implications of this on the international financial market's perception of sovereign risk? How does the estimated Taylor rule evaluate the policy turnaround? What macro-financial risks remain and what reforms are necessary to restore the credibility of economic management? This study examines these issues using the standard framework familiar to macroeconomists. It will be shown that the recent Turkish experience once again provides a useful case study for emerging and developed economies alike.

Cavit Görkem Destan (TED Üniversitesi) *Learning with State-Dependent Preferences*

Despite the relevance in almost all economic decisions, state-dependent preferences and their impacts on learning have not been studied empirically. Using a lab experiment with repeated experience, I show that individuals can disentangle the effect of a consumption state after multiple trials, although they have biased evaluations initially. However, this learning can only occur if an individual pays attention to a specific factor, as non-salient factors continue to distort valuations after repeated experiences. I also compare different models of learning with state-dependent preferences and provide evidence for the models with reference-dependent utilities.

Murat Tiniç, İdil Ayberk (Kadir Has Üniversitesi, Ankara Medipol Üniversitesi) *Makro İktisadi Duyuruların Hisse Senedi Oynaklığına Etkisi: Borsa İstanbul'a Gün İçi Frekansta İlk Bakış*

Politika faizlerinin finansal varlıkların fiyat oluşumlarına etkisi, para politikası aktarım mekanizmasının en temel bileşenidir. Ülkemiz özelinde mevcut çalışmalar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) politika faizleri ile hisse senedi getirileri arasında günlük frekansta negatif bir ilişkiye işaret etmektedir. Bu çalışma ise TCMB Para Politikası Kurulu (PPK) toplantı duyuruları çevresinde Borsa İstanbul (BİST) hisselerinin gün içi (beş ve on dakikalık frekansta) gerçekleşen oynaklık seviyelerindeki değişimleri mevcut yazında ilk kez incelemektedir. Sonuçlarımız, Haziran 2010 – Aralık 2021 tarihleri arasında gerçekleşen PPK duyuru günlerinde BİST100 oynaklık seviyelerinde ortalama 21 baz puanına varan artışa işaret etmektedir. Bu sonuçlar, PPK toplantılarının BİST hisselerinin gün içi oynaklıklarına istatistiksel ve ekonomik olarak etkileri olduğunu bizlere göstermektedir. Ek olarak sonuçlarımız, gerçekleşen oynaklıklarda PPK duyurularının beş gün öncesinden istatistiksel olarak anlamlı düşüşler olduğunu gözler önüne

sermektedir. Bu durum, gelişmekte olan piyasalarda sıklıkla gözlemlenen bilgi sızıntısı probleminin bir sonucu olarak görülebilir.

PANEL 14 (13.30-15.00)
Gelişim Psikolojisi /Developmental Psychology
Panel Başkanı: Miri Besken (Bilkent Üniversitesi)

Gökşin Özge Çakar (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) *Video Oyunlarında Cinsiyetçilik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik Güvenirlik*

Çevrimiçi oyunlar, her gün daha fazla kullanıcı kazanan popüler bir boş zaman aktivitesidir. 2020 itibarıyla dünyada 2.69 milyar oyuncu bulunmaktadır. Oyun oynayan kişilerin cinsiyet dağılımları dünyada olduğu gibi Türkiye’de de eşit kabul edilebilir. Buna rağmen oyunların erkeklerin dünyası olduğuna dair inanış hala varlığını sürdürmektedir. Bu inanış doğrultusunda erkek oyunculara oyuna “ait olmadığını” düşündükleri kadın oyunculara karşı düşmanca tavırlar içinde olabilmektedir. 2014 yılında Fox ve Tang tarafından geliştirilen video oyunlarında cinsiyetçilik ölçeği bu yaygın sorunu ölçmek için geliştirilmiş ilk standardize ölçüm aracıdır. Türkiye’de hali hazırda var olan geniş çevrimiçi oyuncu kitlesi ve kadınların bu kitledeki oranı göz önüne alındığında, çevrimiçi oyunlarda cinsiyetçilik ve ayrımcılığın Türkiye örneğinde incelenmesi önemlidir. Bu doğrultuda, bir pilot çalışma ile iki çalışmadan oluşan bu araştırmanın amacı, Video Oyunlarında Cinsiyetçilik Ölçeğinin Türkiye örneğinde geçerlik güvenirlik çalışmasının yapılması ve ölçeğin Türkçe alan yazına kazandırılmasıdır. Araştırma kapsamında ölçeğin dil, anlam ve kapsam geçerlilikleri sağlanmıştır. Pilot uygulama kapsamında ölçek Türkçeye uyarlanmış, sonrasında birinci çalışmada ölçeğin faktör yapısı 580 kişilik bir örnekte açıklayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları ölçeğin toplam varyansın %55’ini açıklayan 3 faktörden (Sosyal Oyuncu $\alpha = .84$, Aidiyet $\alpha = .84$, Alınganlık $\alpha = .82$) oluştuğunu göstermiştir. İkinci çalışmada ise Türkçe formun faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile 373 kişilik farklı bir örnekte test edilmiş ve faktörlerin yapısal uyum gösterdiği görülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için geçerlilik analizleri kapsamında yakınsak ve ayırt edici geçerliliği incelenmiştir. Beklendiği üzere video oyunlarında cinsiyetçilik sosyal baskınlık, toplumsal cinsiyetle ilgili sistemi meşrulaştırma, femfobi ve erkeklik ideolojisi ölçekleri ile pozitif korelasyon gösterirken sosyal beğenirlik ile ilişkisizdir. Ölçeğin Cronbach iç tutarlılık yöntemiyle hesaplanan iç tutarlılık katsayısı ilk çalışmada $\alpha = .91$, ikinci çalışmada $\alpha = .92$ olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmalar 16 maddeli ölçeğin bireylerin video oyunlarında sergiledikleri cinsiyetçi eğilimleri ölçme konusunda güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Seçil Gönültaş, Serengeti Ayhan (Bilkent Üniversitesi) *Paving the Road to Empathy: Understanding Factors Behind Children’s and Adolescents Empathy towards Refugee Peers*

Promoting prosocial behaviors towards peers from minoritized groups is essential for children and adolescents to create inclusive schools. One factor that can be related to prosocial behaviors is understanding outgroup empathy toward victimized minoritized groups, including refugees. However, less is known about how different correlates act in concert. To address this gap, we examined how perceived similarity, witnessing victimization of refugees, and parental and peer norms are related to intergroup empathy towards victimized refugee peers. Data was collected from 510 Turkish high (n = 248, Mage = 11.57, SD = 0.89, 121 girls) and middle school (n = 262, Mage = 14.85, SD = .87, 176 girls) students in Ankara with the permission of Türkiye Presidency of Migration Management. Participants’ intergroup empathy towards victimized refugee peers, perceived similarity, witnessing victimization of refugees, and parental and peer norms were

evaluated through reliable and valid self-report measures. A hierarchical regression analysis was conducted: Children's age and gender were entered first as control variables. Then, perceived similarity and witnessing victimization of refugees were entered at the second step. Lastly, parental and peer norms were entered into the model. All variables explained 44% of the variance in assuming responsibility. Results showed that participants with higher perceived similarity would be more likely to be empathetic towards victimized peers ($B = .63, \beta = .35, p < .001$). Similarly, children and adolescents who report that they perceived positive peer ($B = .21, \beta = .24, p < .001$) and parental ($B = .17, \beta = .22, p < .001$) attitudes towards refugees would be more likely to report empathetic concerns for their refugee peers. This study contributes to the growing body of literature investigating the possible association between intergroup empathy, intergroup attitudes, and social-cognitive skills to provide insights into intervention programs to promote intergroup relations in schools.

Jedediah Wilfred Papas Allen (Bilkent Üniversitesi) *How Parent by Lying Relates to Deception Understanding in Middle-Childhood?*

Parents use lies with their preschool aged children for behavioral compliance (e.g., if you don't eat your food, it will start crying). These lies are common across cultures and are thought to have an influence on adolescent variables related to anti-social behavior. However, extant research has not looked at deception and has measured parental lying by asking the adolescents themselves if they were lied to as preschoolers. To improve on this limitation, the current study asked parents about their use of lies with their children as preschooler and experimenters tested 7-11-year-old children on their judgments about the appropriateness of telling lies in different social situations. Participants included 145 parent-child dyads that included fifty-one 7-year-olds (mean = 7;3, SD = 6.1 months, 26 boys), forty-six 9-year-olds (mean = 9;4, SD = 4.6 months, 21 boys) and forty-eight 11-year-olds (mean = 11;2, SD = 3.4 months, 23 boys). Three parenting variables were measured: First, general parenting practices (Karabulut-Demir & Şendil, 2008); second, parents lies to their children for compliance (Heyman et al., 2013); third, parent's own lie-telling behavior to others in everyday life. Children were given eight short stories involving a protagonist who tells lies that were self- or socially-oriented (i.e., self-benefiting – “no, I didn't break the vase” or for the sake of someone else – “your haircut looks very nice”). Results indicated that children rated self-oriented lies as worse than socially-oriented lies although both categories were judged as inappropriate. Only socially-oriented lies involved an age effect such that children judged them as less bad with age. For parenting, parents' deceptive practices with their children negatively predicted children's judgments for both types of lies, even after controlling for general parenting practices. The main conclusion is that parents' specific deceptive practices matter more than general practices for influencing children's understanding of deception.